लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

कालिन्चोक गाउँपालिका, दोलखा

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

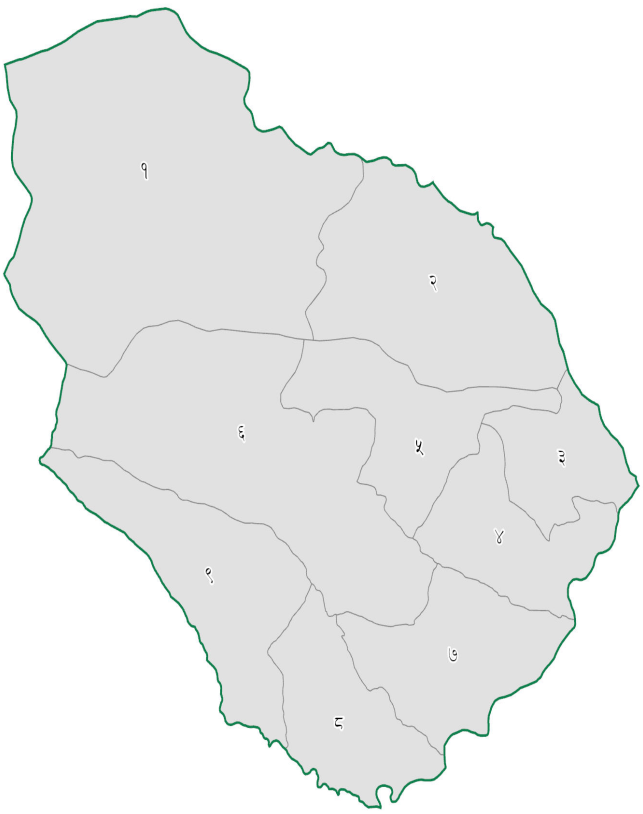

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

कालिन्चोक गाउँपालिका, दोलखा

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि
(VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय सार्वजनिक संस्था

(Be A Credible Public Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य
(MISSION)

राष्ट्रलाई स्वतन्त्र एवं गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide independent and Quality Audit Service to the Nation)

मूल्य मान्यता
(CORE VALUES)

स्वतन्त्रता	*(Independence)*
निष्ठा	*(Integrity)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखा कानुन बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यसमेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा २ मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण गर्दा लेखापरीक्षण ऐन, २०७५, नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमलाई आधार लिइएको छ। सोहीबमोजिम स्थानीय तहको २०८०।८१ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्दा देखिएका बेहोरा उल्लेख गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन जारी गरिएकोमा सो उपर प्राप्त प्रतिक्रियासमेत सम्बोधन गरी राय सहितको प्रतिवेदन जारी गरिएको छ।

वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको परिपालना, राजस्व प्रक्षेपण तथा बजेट निर्माण, योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन तथा विकास निर्माण, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक आय परिचालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहितालगायतका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै स्रोत साधनको प्राप्ति, उपयोग एवं परिचालन सन्दर्भमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता समेतलाई दृष्टिगत गर्दै कार्यान्वयनयोग्य सुझाव प्रदान गरी सुशासन कायम गर्न सहयोग गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

सबै स्थानीय तहको स्थलगतरूपमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेहोरा उपर स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग छलफलसमेत गरिएको छ।

यस वर्ष सामान्यतया स्थानीय तहमा कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक कानुन निर्माण पूर्ण रूपमा नभएको, विद्यमान कानुनको पूर्ण परिपालना हुन नसकेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, करदाताको अभिलेख व्यवस्थित नभएको, आन्तरिक आयलाई व्यवस्थित गर्न नसकिएको, प्रशासनिक खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको, योजनालाई खण्डीकृत गरी कार्य गर्ने गरेको, वर्षान्तको खर्च उच्च रहेको, आयोजनाको प्राथमिकीकरण गरेर बजेट विनियोजन नभएको, निर्माणको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरूको समेत विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरिएको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरूसमेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनशक्ति व्यवस्थापन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसकेको, स्वीकृत दरबन्दी बेगरका कर्मचारीसमेत करारमा नियुक्ति गरेको, सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख तथा संरक्षण र उपयोग प्रभावकारी रूपमा हुन नसकेकोले आन्तरिक नियन्त्रण र लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन एवं बेरुजु फर्स्यौटमा सुधार गर्नुपर्ने लगायतका बेहोरा देखिएका छन्।

लेखापरीक्षणबाट उल्लेख गरेका बेहोराको समयमा नै फर्स्यौट तथा सुझावहरूको कार्यान्वयनबाट वित्तीय अनुशासनमा अपेक्षित सुधार गरेर स्थानीयतहबाट हुने विकास निर्माण तथा समग्र कार्यसम्पादन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

अन्तमा, स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने पदाधिकारी तथा कर्मचारी लगायत सबै सरोकारवाला प्रति आभार व्यक्त गर्दछु। साथै लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूमा समेत विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

(तोयम राया)
महालेखापरीक्षक

२०८२ वैशाख

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय,बागमती प्रदेश
काठमाडौं

प.सं.:2081/82 मिति : २०८२-२-८

च.न.:FAR/2080-81/LOC/334

विषयःलेखापरीक्षण प्रतिवेदन।

श्री प्रमुखज्यू,
कालिन्चोक गाँउपालिका, गाँउकार्यपालिकाको कार्यालय,

दोलखा ।

कैफियतसहितको राय

हामीले कालिन्चोक गाँउपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेटको तुलनात्मक विवरण, स्थानिय संचितकोषको बार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणी हरू समावेश भएको एकीकृत वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण गरी रायसहितको प्रतिवेदन पेस गरेका छौँ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेश भएकोआर्थिक वर्ष २०८०।८१ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेटको तुलनात्मक विवरण,स्थानिय संचितकोषको बार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणी समावेश भएको एकीकृत वित्तीय विवरण ले नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित)र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ लगायत सम्वन्धित प्रचलित कानुन बमोजिम सारभूतरूपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

कैफियतसहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

१. गाँउपालिकाकोआर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कन गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ । पालिकाले पेश गरेको एकीकृत वित्तीय विवरण (म.ले.प. फा. नं. २७०) मा अन्तरसरकारी वित्तीय

हस्तान्तरणबाट प्राप्त भएको सामाजिकसुरक्षा तथा संरक्षणको रु. १३ करोड ६३ लाख ३० हजार रस्वास्थ्यक्षेत्र सुधार कार्यक्रमको रु.१० लाख २० हजारसमेत गरी रु.१३ करोड ७३ लाख ५०हजार समावेश गरेको छैन ।

२. गाँउपालिकाकोरु. १ अर्व ३४ करोड ४१ लाख २५ हजारको लेखापरीक्षण गरिएकोमा रू. १ करोड ९१ लाख ९४ हजार बेरुजू देखिएको छ । सो सम्बन्धमा प्रतिक्रियाबाट वेरूजु फछ्र्यौट नभई बाँकी बेरुजुमा असुल गर्नुपर्ने रू.८ लाख २२ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू. ६५ लाख ९७ हजार. र नियमित गर्नुपर्ने रु. १ करोड १० लाख ३६ हजार, शोधभर्ना नलिएको रू ५ लाख २ हजार र पेश्की बाँकी रू. २ लाख ३७ हजार रहेको छ। गत वर्षसम्म रु.२१ करोड ५४ लाख ३७ हजार बेरुजू बाँकी रहेकोमा हालसम्मको अद्यावधिक बेरुजू रु.२३ करोड ४६ लाख ३१ हजार रहेको छ। बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको वेहोरा यसैसाथ संलग्न छ।

३. गाँउपालिकाले वित्तीय विवरण नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचामा तयार गरेकोमा लेखा टिप्पणीहरु ८, १४, १७, सम्पत्ती तथा राजस्व लगायतका विवरणहरु खुलासा गरेको छैन।

लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनबमोजिम गरिएको छ। एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गर्ने गाँउपालिकासँग हामी स्वतन्त्र छौं। त्यसका लागि स्वीकृत आचारसंहिता अनुसार हामीले काम गरेका छौँ। लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त भएका आधार र प्रमाणहरू राय व्यक्त गर्न पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्नेमा विश्वस्त छौं।

अन्य बेहोरा

यो गाँउपालिकाको लेखापरीक्षणबाट स्रोत र साधनको प्राप्तिको प्रक्षेपण यथार्थपरक नभएको, लक्ष्यअनुसार असुली नभएको,स्विकृत कार्षक्रममा लक्ष्य अनुसार प्रगति हुन नसकेकोले विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा असर परेको, अनुदानको पर्याप्त अनुगमन नभएको, , आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको लगायतका बेहोरा यस लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएको छ ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन को जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम वित्तीय जिम्मेवारी र जवाफदेहिता जिम्मेवार व्यक्तिमा रहेको हुन्छ । त्यसैगरी नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भई महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट लागु भएको नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) बमोजिम आर्थिक कारोवारको सही र यथार्थ अवस्था चित्रण हुने हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा त्रुटीका कारण वित्तीय विवरण सारभूतरूपमा गलत आँकडा रहित बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने जिम्मेवारी गाँउपालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ। गाँउ कार्यपालिका, गाउपालिका प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन्।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय विवरण समग्रमा जालसाजीवा त्रुटिका कारण सारभूत रूपमा गलत आँकडारहित रहेको छ भनी यथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी रायसहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो। लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ। लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनबमोजिम लेखापरीक्षण कार्यसम्पादन गरिएको छ। यसरी लेखापरीक्षण गरिएको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय प्रतिवेदनको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तर्निहित सीमाहरूका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोबारमा भएका सबै प्रकारका जालसाजी वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुँदैन। वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका जालसाजी वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूतरूपमा गलत आँकडा मानिएको छ।

(तारा प्रसाद पाण्डे)

नायब महालेखापरीक्षक

चालु वर्षको बेरुजु

बेरुजु वर्गीकरण

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्यौट			प्रतिक्रियाबाट थप बेरुजु रकम	बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
										असुल गर्नु पर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम		दफा संख्या		रकम	असुल गर्नु पर्ने	अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			सैद्धान्तिक	लगती								
७९	१००	१९१९४०६४	०	०	०	०	७९	१००	१९१९४०६४	८२२०९८	११०३६०७८	६५९६८८८	०	५०२०००	१८१३४९६६	२३७०००

अद्यावधिक बेरुजू स्थिति रु हजारमा

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष फस्यौंट	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
दोलखा	२१५४३७	०	०	२१५४३७	०	१९१९४	२३४६३१

(८०३२२३५०१३०० - कालिन्चोक गाउँपालिका, दोलखा)

परिचय

१ **परिचय**

(क) कार्यालय परिचय - स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारीणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले यस पालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह-अस्तित्व र समन्वयलाई प्रर्वद्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु पालिकाको उद्देश्य रहेको छ । यस पालिका अन्तर्गत ९ वडा,४७ गाउसभा सदस्य १३२.४९ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल तथा २१०९७ जनसंख्या रहेको छ । ।

(ख) लेखापरीक्षणको उद्देश्य - लेखापरीक्षण गरिने निकायको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको परीक्षण गरी उचित आश्वस्तता (Reasonable Assurance) प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सबै प्रकारका आर्थिक कारोबारको परीक्षण एवं प्रचलित कानुनको परिपालनाको मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हुनेछ।

(ग) लेखापरीक्षणको क्षेत्र र अवधि - यस कार्यालयको विनियोजन, राजस्व, धरौटी, कोष तथा अन्य आय-व्यय, मौज्दात हिसाब, आर्थिक व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, जिन्सी व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह लगायत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सञ्चालित क्रियाकलापलाई लेखापरीक्षण क्षेत्रमा समावेश गरिएको छ । स्थलगत लेखापरीक्षणको अवधि २०८१ ।०८।१६ देखि २०८१ ।०८।१८ सम्म रहेको छ ।

(घ) लेखापरीक्षण विधि - लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा कार्यालयले स्वीकृत गरेको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजनाका आधारमा निकायको आन्तरिक नियन्त्रणको परीक्षण तथा विश्लेषणात्मक र विस्तृत परीक्षण विधि अवलम्वनबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोरा सम्बन्धमा कार्यालय प्रमुख तथा लेखा प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग मिति २०८१।९।३ छलफल सम्पन्न गरी कायम भएका व्यहोराहरू यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

(ङ) लेखापरीक्षणको सीमा - लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, २०७७ तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) अवलम्बन गरी स्वीकृत भएको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना, लेखापरीक्षण गरिएको निकायबाट पेश भएका लेखा एवं सोसँग सम्बन्धित कागजात, विवरण, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्ध पत्र समेतको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । आम्दानी तथा खर्चलाई नतिजासँग तुलना गरी विश्लेषण गर्नका लागि पर्याप्त भौतिक एवं स्थलगत अवलोकन गर्न भौगोलिक कठिनाइ, समय सीमा, स्रोतको उपलब्धता, प्रमाणको प्रकृति तथा पहुँच जस्ता अन्तर्निहित जोखिमहरु सीमाको रुपमा रहेका छन् । सारभूत रूपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन ।

(च) आर्थिक कारोबारको स्थिति - **कार्यालयको विनियोजनतर्फ आय – व्यय को रू १ अर्ब ३४ करोड ४१ लाख २५ हजारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । सो को विस्तृत विवरण अनुसूची -१ मा संलग्न छ ।**

(छ) लेखापरीक्षणको क्रममा असुली - लेखापरीक्षणको क्रममा असुल भइ दाखिला प्रमाण पेश भएको छैन ।

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

२ **वितीय विवरण परीक्षण**

२.१ **वित्तीय प्रतिवेदन-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को नियम ७२(२) मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा नियम ७६(२) मा महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले २०७६।२।१९ मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (NPSAS) अनुसार लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ । पालिकाले उपलब्ध गराएको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) सम्बन्धमा निम्नअनुसार देखिएको छ ।

आय व्यय विवरण

कालिञ्चोक गाउपालिका, दोलखा

आ.व .२०८०।८१

सि.नं	आयतर्फ			सि.नं	व्ययतर्फ		
	विवरण	रकम	रकम		विवरण	रकम	रकम
१	गत वर्षको जिम्मेवारी		52655707.64	१	गाउँपालिका खर्च		520856079.17
	क) नगद				क) चालु खर्च	३७२२७४८९४.४	
	ख) बैंक				ख) पूँजीगत खर्च	148581184.72	
२	राजस्व (आन्तरिक आय)		103000210.4	२.	अन्तर स्थानीय तहबाट प्राप्त		137349960.7
	क) आन्तरिक राजस्व	५८८१४४३.९३			क)सामाजिक सुरक्षा भत्ता	136329960.71	
	ख) राजस्व बाँडफाँड	९७११८७६६.४८			ख)स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	1020000	
	ग) अन्य आय			**3.**	मौज्दात		८०३६८७१०।९५
३	वित्तिय हस्तान्तरण संघ		389524820.63		क)स्थानीय सञ्चित कोष	52319248.91	
	क) वित्तिय समानीकरण अनुदान	116901000			ख)धरौटी	15895222.45	
	ख) सशर्त अनुदान	272६23821.63			ग)विविध कोष खर्च खाता	12154239.59	
४	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान		51108496				
	क) वित्तिय समानीकरण अनुदान	13**2**0800**0**					
	ख) सशर्त अनुदान	18555655					
	ग) समपुरक अनुदान	13408236					
	घ) विशेष अनुदान	5936605					
५	अन्तर स्थानीय तहबाट प्राप्त		137349960.7				
	क)सामाजिक सुरक्षा भत्ता	136329960.71					
	ख)स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	1020000					
७	विभिन्न कोषतर्फको आय		4935555.45				
१०	धरौटी आय	4935555.45					

	विवध कोष खाता	0					
	जम्मा		738574750.82		जम्मा		738574750.82

२.२ **वित्तीय विवरणको यथार्थता** - पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ । आर्थिक कारोबार गर्दा सुत्रको प्रयोग गरी सम्पूर्ण आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवदेन गर्नु पर्दछ भने सोही प्रणालीबाट स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) तयार गर्नु पर्छ । पालिकाले सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको रू १३६३२९९६०।०० र स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रमको रू १०२००००।०० समेत गरी रू १३७३४९९६०।०० सुत्रमा लेखाङ्कन गरेको छैन । जसले गर्दा सुत्रबाट तयार भएको वित्तीय विवरण समेत पूर्ण नहुँदा पालिकाको यथार्थ आर्थिक अवस्थाको चित्रण गरेको छैन । तसर्थ सबै आर्थिक कारोबार सुत्र मार्फत हुने र सबै कारोबार वित्तीय विवरणमा समावेश गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

२.३ **फरक हिसाब** – यस पालिकाले सुत्रबाट तयार गरेको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७०) ले सबै कारोबार नसमेटेको कारण लेखापरीक्षणका क्रममा पालिकाबाट भएका सबै कारोबार समेटिने गरी एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गर्न लगाइएकोमा उक्त दुई विवरणमा देहायअनुसार गत वर्षको जिम्मेवारी रु ५२६५५७०७।६४ यस वर्षको प्राप्ति रु ६८५९१९०४३।१६ यस वर्षको भुक्तानी रु ६५८२०६०३९।८७ र बैङ्क मौज्दात रु ८०३६८७१०।९५ रहेको छ । सुत्रमा पालिकाको सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरु समाविष्ट गरीम.ले.प.फा.नं.२७० ले पालिकाको समष्टिगत आर्थिक कारोबारको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

विवरण	गतवर्षको जिम्मेवारी	यसवर्षको प्राप्ति	यसवर्षको भुक्तानी	बैङ्क मौज्दात
सुत्र अनुसारको वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं. २७०)	५२६५५७०७।६४	५७००९६४८३।९३	५२०८५६०७९।१७	८०३६८७१०।९५
एकीकृत आर्थिक विवरणअनुसार	५२६५५७०७।६४	६८५९१९०४३।१६	६५८२०६०३९।८७	८०३६८७१०।९५
फरक		१३७३४९९६०।८७	१३७३४९९६०।८७	

२.४ **कट्टी रकम दाखिला नभएको** -आर्थिक कार्यबिधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ मा कट्टी रकम राजस्व खातामा दाखिला गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । यस कार्यालयले आर्थिक बर्ष २०८०।८१ मा कट्टी भई खात ामा दाखिला गर्न बाकी रहेको रू ४८९१६५।२६।००मध्य े रू३३२९२९।२३ मिति २०८१।६।२३।दाखिला भएको देखिन्छ भने रू १५६२३६।०३ सम्वन्धित कोष दाखिला गरेको देखिएन । अत ः कार्यालयले उक्त कट्टी रकम एकिन गरी सम्वन्धित कोषमा दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नु पर्ने देखिएको रू.

प्रमाण पेश नगरेको	१,५६,२३६

२.५ **बैङ्क हिसाब विवरण-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ अनुसार पालिकाको कारोबार, आय व्ययको लेखा प्रणाली तथा राजस्व र खर्च शीर्षकको वर्गीकरणअनुसार लेखाङ्कन र बैङ्क हिसाब मिलान विवरण (म.ले.प.फा.नं.२१२) तयार गरी हिसाब भिडान समेत गर्नुपर्दछ । पालिकाले बैङ्क हिसाब मिलान विवरण तयार नगरेको कारण वर्षान्तमा स्रेस्ता र बैङ्क मौज्दात देहाय अनुसार छ:

सि न	खाता	स्रेस्ताअनुसार मौज्दात रु.	बैङ्क स्टेटमेन्टअनुसार वर्षान्तको मौज्दात रु.	फरक रु.
	राजस्व खाता		११७७६०२०।७९	
	आन्तरिक अनुदान खाता		११०८८४९५।००	
	आन्तरिक रमजस्व खाता		४७९९०५११।१५	
२	बाँडफाटबाट पाप्त राजस्व खाता	०	०	
३	आन्तरिक अनुदान खाता	०	०	
४	चालु खर्च खाता	०	४१७६७७८।७८	
	बिभाज्य कोष खाता		३४४९१०४।००	
५	पुजिगत खर्त खाता	०	२०१९४७५१।०३	
६	बिबिध कोष खाता	12154239.59	८८७८६५५।००	
	बिबिध खर्च खाता		४०५५५०२।४५	
७	धरौटी खाता	15895222.45	१४७१९३५३।४८	
८	प्रकोप ब्यवस्थापन कोष	०	२३८८७८१।००	
९	स्थानिय तह संचितकोष खाता	52319248.91	५०६७५३।३०	
	जम्मा	८०३६८७१०।९५	८६०३३२४५।९८	५६६४५३५।०३

पालिकाले म.ले.फा.नं. २१२ तयार गरी स्रेस्ता र बैङ्क बीच हिसाब मिलान गर्नुपर्दछ । कार्यालयले हिसाव मिलान नगरेकोले म. ले. प. फा. न.२७० सुत्रको अनुसूची भिडान गर्दा बैकमा श्रेस्ता भन्दा रू ५६६४५३५।०३ देखिन्छ भने बर्षान्तको अन्तमा बिभिन्न खातामा बाकी रहेको रकम संचित कोषमा जम्मा गर्नु पर्दछ ।यस आर्थिक बर्षमा सशर्त शिर्षकतफको प्रदेशको रू १२८६७९५।०० प्रदेश लेखा ईकाइ कार्यालय दोलखामा र संघियको रू १८४५४२५४।३७ को ले नि कर्यालय दोलखामा मिति २०८१।३।३०मा दाखिला भएको देखिन्छ।अतः कार्यालय लिसाव मिलान गर्नुपर्दछ ।

२.६ **सुत्रमा आबद्ध नभएको** -स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अनुसार सम्पूर्ण पालिकालाई पाप्त हुन सम्पुर्ण आम्दानी रकम सुत्रमा आम्दानी जनाई खर्च गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ ।यस पालिका कार्यालयले आर्थिक बर्ष २०८०।८१ मा सडक बोर्डबाट प्राप्त भएको रू १८१९३२३।०० बिबिध खर्च खातामा जम्मा गरेको रकम सुत्रमा आम्दानी गरेको देखिएन । यसरी पालिकाले पाप्त आम्दानी सुत्र आर्थिक विवरण वाहिर राखेको नियमसंगत नदेखिनुको साथै वास्तविक हो भन्न सक्ने अवस्था देखिएन ।अतः कार्यालयले एकिन गरी सुत्रमा आम्दानी गरेको प्रमाण पेश गर्नु पर्ने देखिएको रू

प्रमाण पेश नगरेको	१८,१९,३२३

३ **बजेट तथा योजना**

३.१ **बजेट पेश, पारित र अख्तियारी** - स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ म स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजश्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार

मसान्तभित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।यस स्थानीय तहमा उपाध्यक्ष श्री कुल बहादुर बुढाथोकीले मिति २०८१।०३।०९ गते रु ६७ करोड १९ लाख २० हजारको बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा मिति २०८१।०३।१९मा पारित भएको छ।यसैगरी स्थानीय तहका प्रमुखले मिति २०८१।०४।०१ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखिन्छ ।

३.२ **बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था अनुसार समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गरेको समेत नदेखिएकाले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको व्यवस्थाको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ ।

३.३ **बजेट सीमा निर्धारण समिति** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६(१) बमोजिम पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र बजेट सीमा निर्धारण गर्न ७ सदस्यीय स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठनको व्यवस्था छ।उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, साधनको सन्तुलित वितरणको खाका, बजेटको कूल सीमा, बजेटको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण, बजेट तथा कार्यक्रमको प्रथमिकिकरण, विषयक्षेत्रगत बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन तय गर्नुपर्ने जस्ता कार्यहरु फाल्गुन महिनाभित्र सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने र बजेट प्रक्षेपण गर्दा बजेट वर्षपछिको थप दुई वर्षको समेत प्रक्षेपण तयार गर्नुका साथै तयार भएको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले चैत्र १५ गतेभित्र पालिकाका विषयगत शाखा तथा वडा समितीलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले समितिको गठन गरेको छैन । ऐनमा व्यवस्था भएअनुसार बजेट सीमालगायत क्षेत्रगत विषय समेटी बजेट प्रक्षेपण सम्बन्धी नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा एवं सोको पालनामा सम्बन्धित पदाधिकारीको ध्यान जानुपर्छ ।

३.४ **योजना संसोधन तथा रकमान्तर** - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४१ मा विनियोजन ऐन बमोजिम सेवा तथा कार्यमा खर्च गर्न विभिन्न शीर्षकमा स्वीकृत भएको रकम सो सेवा तथा कार्यको निमित्त स्वीकृत सीमाभित्र भएको सुनिश्चित गरी खर्च गर्नुपर्ने उल्लेख छ।तर पालिकाले यो वर्षपटक-पटकको कार्यपालिकाको निर्णय मार्फत विभिन्न ४५वटा योजनाबाट योजना/कार्यक्रम तथा क्रियाकलापमा घटाएर ८५ वटा योजना/कार्यक्रम तथा क्रियाकलापमा रू ३ करोड ७ लाख ९३ हजार रकमान्तर गरि खर्च गरेको छ।यसरी पटक-पटकको कार्यपालिकाको निर्णय मार्फत योजनामा रकमान्तर गर्ने कार्य बजेटको सिद्धान्त विपरित देखिन्छ ।बजेटमा समावेश भएका योजना तथा कार्यक्रम मात्र संचालन गर्न तर्फ पालिकाले विशेष ध्यान दिनुपर्ने देखिएको छ ।

३.५ **वार्षिक खरिद योजना/गुरुयोजना** - सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ ले सार्वजनिक निकायले तोकेको सीमाभन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा तोकिए बमोजिमको खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ ले वार्षिक १० करोडभन्दा बढीको खरिद गर्दा गुरुयोजना तयार गर्नुपर्ने नियम ८ ले वार्षिक १० लाखभन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खारिद योजना बनाउनुपर्ने व्यवस्था छ।यस पालिकाले विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत वार्षिक रु १४ करोड ८५ लाख ८१ हजार।- पूँजीगत खर्च (मालसामान खरिद तथा निर्माण कार्य) गरेको छ।तर पालिकाले आफ्नो खरिद नियमावली नबनाएको अवस्थामा उक्त ऐन, नियम बमोजिम वार्षिक खरिद योजना र गुरुयोजना नबनाई खरिद कार्य गरेको देखियो।अतः पालिकाले उक्त नियमावली बमोजिम खरिद योजना/गुरुयोजना बनाई व्यवस्थित र प्रभावकारी हुने गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ ।

३.६ **आवधिक योजना** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम पालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको विकासका लागि आवधिक योजना बनाई लागू गर्नेपर्नेमा यस पालिकाले आवधिक योजना तयार गरेको पाइएन।आवधिक योजना नहुँदा पालिकाले

वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्दा आवधिक योजनाका दीर्घकालीन विषयलाई भन्दा सालवसाली विषयहरुलाई समावेश गरेको देखिन्छ। स्थानीय तहको समग्र विकासका लागि आवधिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।

३.७ **योजना कार्यान्वियन नभएको** - गाउँसभाबाट पारित भई बजेट व्यवस्था भएका ६३५ योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्नेमा १४६ वटा योजना कार्यान्वयन भएको देखिएन।योजना कार्यान्वयन, कार्यान्वयनमा रहेका समस्या पहिचान तथा समाधान गरी पारित योजना कार्यान्वयन गर्न कार्यालयले ध्यान दिनुपर्दछ । कार्यान्वयन नभएका केहि योजनाको उदाहरण निम्नानुसार रहेका छन् ।

क्र.सं.	योजनाको नाम	विनिययोजन रकम रू
१.	पर्यटन गुरुय ोजना	५,००,०००.००
२.	सिमस्वारा चिसापानी खानेपानी आय ोजना	२,००,०००.००
३.	कानुन सम्बन्धी तालिम तथा अभिमुखिकरण वडा न १ देखी ९ सम्म	९,००,०००.००
४.	दलित उत्थान कार्यक्रम	५,००,०००.००
५.	गौरीश ंकर सस्कृत ग्राम बहुउदेश्यीय गुठी ट्रष्ट वडा न ३	१००००००
६	थामी भाषाको पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक निर्माण	१००००००
७	सत्सङ्ग भवन शौचालय निर्माण वडा न ९	५,००,०००.००

३.८ **क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थितिः** स्थानीय तहको एकीकृत, समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यस पालिकाको २०८०।८१ को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखिन्छ ।

क्र.स ं.	क्षेत्र	बजेट	खर्च	खर्च प्रतिशत
				जम्मा खर्चको तुलनामा
१	आर्थिक विकास	३४८१८०००	२५६६४४१०.२६	४.९२
२	पूर्वाधार विकास	१५१२८०२८२	१०२५४४३८९.७	१९.६८
३	सामाजिक विकास	३४६१०९०००	३०६३३३२८५.८	५८.७८
४	बातावरण तथा विकास	०	०	०
५	संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन	५०५२०००	११२४७३३	०.२२
६	अन्य कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक	१३४६५१००१.८	८५५१४६७०.९१	

क्षेत्रगत बजेट तथा खर्चको स्थिति विश्लेषण गर्दा वातावरण तथा विकासमा वजेट विनियोजन भएको छैन भने संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाहमा ०.२२ प्रतिशत र सामाजिक विकासमा ५८.७८ प्रतिशत खर्च भएको छ।क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक रुपमा बजेट विनियोजन तथा खर्च गर्नुपर्दछ ।

४ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली

यस सम्वन्धमा देखिएका व्यहोराहरु तपशिल वमोजिम रहेका छन् ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ अनुसार आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्यांक संकलन, अभिलेखांकन र व्यवस्थापन गर्नुपर्नेमा नगरेको,

पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता नराखेको,

पालिकाबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्वयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन तयार नगरेको,

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालीन खर्च संरचना तयार नगरेको

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ र ८ खरिद अनुसार गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार नगरेको,

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १३ वमोजिम आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा पन्ध्र दिन अगावै पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण सामाग्री मूल्य, ज्याला, भाडा तथा अन्य महशुलको स्थानीय न्युनतम दररेट तोक्नु पर्नेमा जिल्ला दररेटलाई स्विकृत गरेको,

ठेक्काहरुको विस्तृत विवरण देखिने गरि ठेक्का खाता र कन्टिन्जेन्सी खाता नराखेको,

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७४ (२) अनुसार सार्वजनिक खरिद नियमावली वनाई लागु गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा नवनाएको,

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरि लागु नगरेको,

कार्यालयले नापी किताब प्रमाणित गरी नराखेको ।

तसर्थ पालिकाले माथि उल्लेख भएका व्यहोराहरुमा सुधार गरी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई तोकीए बमोजिम प्रभावकारी र विश्वसनीय बनाइ सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।

५ **त्रैमासिक पुजिगत खर्च**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम १६(१०) बमोजिम स्वीकृत भएको कार्यक्रममा नियम ३५ बमोजिम त्रैमासिक प्रगति विवरण वनाई पेश गर्नुपर्ने र त्रैमासिक कार्यलक्ष्य तथा क ार्यक्रम बमोजिम कार्यसम्पादन सम्पन्न गरी क ार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार त्रैमासिक खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ।

क्र.स	बजेट उपशिर्षक	कुल खर्च	त्रैमासिक खर्च				
			प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेश्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	आषाढ महिना
१.	पुँजीगत खर्च	१४८५८११८४.७२	४२६३६०३	१५३६११५०	२१७८९८७४	१०७१६६५५७	६७१२२०९९.७२
खर्च प्रतिशत			२	१०	१४	७४	४५

माथिको तालिका अनुसार प्रथम त्रैमासिकमा २ प्रतिशत दोश्रो त्रैमासिकमा १० प्रतिशत तेश्रो त्रैमासिक मा १४ प्रतिशत र चौथो त्रैमासिकमा ७४ प्रतिशत र आषाढ महिनामा मात्र ४५ प्रतिशत खर्च भएको छ । वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप असारमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

६ **शिर्षकगत विनियोजन तथा खर्च**

पालिकाले आ.व.२०८०।८१ मा निम्नानुसार शिर्षकमा बजेट विनियोजन गरि खर्च लेखेको विवरण पेश गरेको छ ।अधिकांश शिर्षकमा विनियोजित रकम १०० प्रतिशत खर्च हुन सकेको देखिदैन । पालिकाले विनियोजित रकम खर्च गर्ने क्षमतामा वृद्धि गरि लिएको लक्ष्य प्राप्तिमा ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ ।

सि.नं.	शीर्षक	विनियोजित रकम	खर्च भएको रकम
१	सघीय समानिकरण	१२,५७,००,०००.००	९,७९,५४,०००.०२
२	सघीय सरकार सशर्त अनुदान	२९५५३७०००	२७२९७४७५४।०२
३	सघीय सरकार विशेष अनुदान	०	०
४	सघीय समपुरक अनुदान	०	०
५	प्रदेश समानिकरण	१,३२,०८,०००.००	६३,८८,१०१.२१
६	प्रेदश सशर्त अनुदान	१९८३००००	१८५५५६५५
७	प्रदेश विशेष अनुदान	१०००००००	५९,३६,६०५.००
८	प्रदेश समपुरक	२०००००००	१,३४,५८,२२८.५०
९	सघीय राजश्व बाडफाड	९,०२,६४,४००.००	५,९४,९४,७९२.४८
१०	प्रदेश राजश्व बाडफाड	१,९९,९८,३११.००	१,५५,८४,८७६.७४
११	आन्तरिक स्रोत गत वर्षको मौजदात सहित	७,७३,७२,५७२.८०	२,७६,६१,७८६.०८
१२	गरिव साँग विश्वेश्वर	०	०
१३	सामाजिक सुरक्षा तथा सँरक्षण	०	
१४	विविध खर्च खाता	५६६८८०२।२४	१६,३७,८३५.९९
१५	प्रकोप ब्यवस्थापन कोष	८,८८,७८१.००	०
१६	विभिन्न विशेष कोष	०	०
१७	धरौटी कोष	१,७४,९३,८३१.८४	१५,९८,६०९.३९

७ **सम्पत्ति हस्तान्तरण -**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७, ९८ र १०४ अनुसार विषयगत कार्यालयको चल अचल सम्पत्ति, दायित्व तथा अभिलेख उक्त कार्यालयहरु समाहित भएका पालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुने व्यवस्था छ।यसरी हस्तान्तरण हुने सम्पूर्ण सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत खाता २०७५ असार मसान्त भित्र स्थानीय तहले तयार गरी प्रतिबेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत तयार नगरेको, कम्प्युटर, ल्यापटप, प्रिन्टर, मोबाईल फोन सेट र अन्य फर्निचर जस्ता मूल्यवान समानहरु जिम्मेवारी सारेको पाईएन।यसरी जिन्सी मालसामानको आम्दानी नजनाउँदा जिन्सी मालसामानहरु हराउने र हिनामिना हुन सक्ने हुँदा खरिद गरिएका मालसामानहरुको प्रकृति अनुसार सम्बन्धित जिन्सी खातामा आम्दानी जनाई जिन्सी खाता अद्याबधिक गर्नुपर्दछ ।

८ **फोहरमैला व्यवस्थापन**

फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ को दफा ३ र ४ बमोजिम पालिका भित्रको फोहरमैलाको प्रबन्ध र व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी र दायित्व स्थानीय तहको हुने उल्लेख छ।ऐनको दफा १३(१) अनुसार यस ऐन बमोजिम स्थानीय तहको अनुमति नलिई कसैले पनि फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी काम गर्न वा गराउन नसक्ने व्यवस्था रहेकोमा हालसम्म पालिकाबाट कसैले पनि फोहरमैला व्यवस्थापन कार्यको अनुमति लिएको देखिएन। साथै पालिकाले समेत फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धमा कुनै उल्लेख्य प्रबन्ध गरेको देखिएन।यस सम्वन्धमा पालिकाले सुधार गर्नुपर्दछ।

९ **मालसामानको स्पेशिफिकेशन**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४ मा सार्वजनिक निकायले मालसामान, निर्माण कार्य वा सेवा खरिद गर्नु अघि त्यस सम्बन्धी स्पेसिफिकेशन तथा अन्य विवरणहरु तयार गर्नु पर्ने व्यवस्था। स्वीकृत स्पेसिफिकेशनको अधिनमा रही सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११ बमोजिम लागत अनुमान तयार गरी नियम १४ बमोजिम सो लागत अनुमान अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृत हुनुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले खरिद गरेका मसलन्द तथा कार्यालय संचालन सम्वन्धी मालसामानमा स्पेशिफिकेशन नखुलाएर खरिद आदेश तथा दाखिला भएको देखियो।तसर्थ कार्यालयले यस्तो कार्यमा सुधार गरी आर्थिक अनुशासनको पालन ातर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

१० आन्तरिक आय

१०.१ **आन्तरिक आय** -स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा केन्द्रीय अनुदानबाट गरेको खर्चक ोतुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

केन्द्रिय अनुदानबाट खर्च	आन्तरिक आय	आन्तरिक आय प्रतिशत
३८,९५,२४,८२०.६३	८९२११७२	२.२९

उपरोक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा २.२९प्रतिशत मात्र रहेको छ।त्यसैले पालिकाको आन्तरिक आय संकलनको दायरालाई फराकिलो पार्दै आन्तरिक आय बृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

१०.२ **म.ले.प. फाराम प्रयोग नगरेको** - आर्थिक कार्यबिधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन**,** २०७६ को परिच्छेद ५ दफा २७ बमोजिम कारोवारको लेखा महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढांचामा राख्नुपर्ने र सरकारलाई प्राप्त हुने राजश्व र सरकारी रकम कार्यालयमा प्राप्त भएपछि सोही दिन वा त्यसको भोलिपल्ट दाखिला गर्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यो बर्ष रू. ८९२११७२।– (नदीजन्य पदार्थको आम्दानी समेत) आम्दानी गरेकोमा निम्न बमोजिम राजश्व फारामहरु नराखेकोले आन्तरिक नियन्त्रण हुने गरी तोकिए बमोजिमका निम्न फारमहरु अनिवार्य प्रयोग गरी राजस्वको लेखा राख्नु पर्ने देखिन्छ ।पालिकाले निम्नानुसारका फारामहरुको अनिवार्य प्रयोग गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

— नगदी प्राप्ती रसिद म.ले.प फाराम नं. १०१

— दैनिक राजश्व ÷ आम्दानी खाता म.ले.प फाराम नं. १०२

— राजश्व ÷ आम्दानीको शीर्षकगत खाता म.ले.प फाराम नं. १०४

— राजश्व आम्दानीको गोश्वारा खाता म.ले.प फाराम नं. १०५

— राजश्व आम्दानीको दैनिक नगद प्राप्त गोश्वारा खाता म.ले.प फाराम नं. १०६

— राजश्व आम्दानीको दैनिक बैंक भौचर प्राप्त गोश्वारा खाता म.ले.प फाराम नं. १०७

— राजश्व आम्दानीको बैंक नगदी किताब म.ले.प. फा.नं. १०८

१०.३ **व्यवसाय कर** - स्थानीय सरकार संचालन ऐन**,** २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनूपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस वर्ष पालिकाले व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण शुल्क वापत कर संकलन गरेको छैन । पालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका व्यवसायीहरुको अभिलेख अध्यावधिक गरेको छैन।जसबाट पालिकाले संकलन गरेको रु १०११६९।- व्यवसाय कर यथार्थ मन्न सक्ने अवस्था छैन। तसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यवसायीको अद्यावधिक अभिलेख राखी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ ।

१०.४ **आयको अनुमान** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आयसमेतको ब्यवस्थापन गर्न सक्ने ब्यवस्था छ।पालिकाले पेश गरेको आय-व्ययको अनुमानमा

आन्तरिक आयतर्फ अनुमानित रु ५ करोड ११ लाख ५९ हजार प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा रु ८९ लाख २१ हजार १७२ अर्थात अनुमान भन्दा ८३ प्रतिशत घटी आय प्राप्त गरेको छ।आम्दानीका अन्य स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आय आर्जन बृद्धि गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ ।

१०.५ **मनोरञ्जन कर** - स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ बमोजिम सिनेमा, भिडियो हल, सांस्कृतिक प्रदर्शन हल, संगित, थियटर, मनोरञ्जन, प्रदर्शन स्थल, ऐतिहासिक स्थलको प्रवेश शूल्कमा कर लिनुपर्ने व्यवस्था छ ।आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा पालिकाले यस शीर्षकमा कूनैपनि कर संकलन गरेको पाईएन।यस पालिकाको क्षेत्र भित्रवाट उठ्नु पर्ने मनोरञ्जन कर एकिन गरी असुल गर्नुपर्दछ ।

११ आन्तरिक आम्दानी विविध

११.१ **एम्बुलेन्सको आम्दानी तथा बैंक दाखिला** – स्थानीय सरकार संचालन ऐन,२०७४ को दफा ६९ मा स्थानीय तहले आफूले उठाएको राजश्व तथा आयबाट प्राप्त रकम स्थानीय संचित कोषमा राख्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाको स्वामित्वमा दुई एम्बुलेन्स संचालनमा रहेकाे छन् ।पालिकाले उपलव्ध गराएको निम्नानुसारको विवरण अनुसार उक्त दुईवटा एम्बुलेन्स बाट रू. ६३५८१७।– राजश्व संकलन भएको देखिन्छ । यस सम्वन्धमा देखिएका विवरण निम्नानुसार रहेका छन् ।

क्र.सं.	सवारी साधन नं.	सवारी चालकको नाम	राजश्व संकलन रु	खर्च रू.
१.	बा २१ च ८२	कुमार थामी	३६०६०९	३५१०००।-
२.	बा १५ च ५१७३	कृति बहादुर थामी	२७५२०८	३५१०००।-
जम्मा			**६३५८१७।-**	**७०२०००।-**

एम्वुलेन्सबाट संकलन भएको राजश्वको रसिद नियन्त्रण खाता, नगदी प्राप्ती रसिद म.ले.प फाराम नं. १०१ दैनिक राजश्व ÷ आम्दानी खाता म.ले.प फाराम नं. १०२ राजश्व आम्दानीको गोश्वारा खाता म.ले.प फाराम नं. १०५, राजश्व आम्दानीको दैनिक नगद प्राप्त गोश्वारा खाता म.ले.प फाराम नं. १०६, राजश्व आम्दानीको दैनिक बैँक भौचर प्राप्त गोश्वारा खाता म.ले.प फाराम नं. १०७,राजश्व आम्दानीको बैँक नगदी किताब म.ले.प. फा.नं. १०८ कार्यालयले प्रयोगमा ल्याएको छैन । साथै एम्बुलेन्सबाट प्राप्त भएको राजश्व समय मै बैंक खातामा जम्मा भएको देखिदैन । उदाहरणको रुपमा २०८० साल साउन महिनामा संकलन भएको राजश्व मंसिर महिनामा साथै २०८१ साल असार संकलन भएको राजश्व २०८१ मंसिर महिनामा दाखिला भएको देखिन्छ।तोकिएको समयमा बैंक दाखिला नगर्ने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार वनाई १० प्रतिशत जरिबाना असुल गर्न तर्फ कार्यालयले विशेष ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।

११.२ **संकलित राजस्व दाखिला तथा नगद मौज्दात** - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्त्व ऐन, २०७६ को दफा २७ को उपदफा (१) र (२) मा प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त हुने राजस्व तथा सरकारी रकम कार्यालयमा प्राप्त भएपछि सोही दिन र सोही दिन सम्भव नभए सोको भोलिपल्ट जिम्मेवार व्यक्तिले तोकिए बमोजिमको ढाँचामा राजस्वको लेखा राखी बैँक दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।त्यस्तै दफा २८ मा १० दिनसम्म ढिलो गरेको भए दाखिला गर्न बाँकी रकम र सो रकमको १० प्रतिशतले जरिबाना गरी सो समेत दाखिला गराउने र सोभन्दा बढी ढिला गरेको भए १० प्रतिशतका दरले जरिबाना गरी दाखिला गर्न लगाई कसूरको मात्रा अनुसार प्रचलित कानून बमोजिम विभागीय कारबाही समेत गर्न, गराउन सक्ने व्यवस्था छ। गाउँपालिका तथा अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरुबाट यो वर्ष रु २९८२१४८।- राजस्व संकलन भएको देखिन्छ।वडा कार्यालयहरुबाट संकलन हुने भूमि तथा मालपोत दस्तुर, सिफारिश दस्तुर, सम्पत्ति कर, बहाल कर लगायतका राजस्व उल्लिखित कानुनमा भएको व्यवस्था अनुसार तोकिएको अवधिभित्र दाखिला गरेको देखिएन। वडा कार्यालयहरुले त्यस्तो राजस्व रकम ४ महिना सम्म ढिला गरी दाखिला गरेको देखिन्छ ।तोकिएको समयमा बैंक दाखिला नगर्ने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार वनाई १० प्रतिशत जरिबाना असुल गर्न तर्फ कार्यालयले विशेष ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।साथै सुत्रको राजश्व संकलन तथा आम्दानी विवरण हेर्दा निम्नानुसारको वडाबाट संकलन भएको राजश्व लेखापरीक्षणको समयमा समेत बैंक दाखिला भएको नदेखिएकोले सम्वन्धित वडा सचिवबाट असुल गरि १० प्रतिशत जरिवाना सहित स्थानीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने देखिएको रू.

क्र.सं.	विवरण	वडा सचिवको नाम	नगद मौज्दात रु	जरिवाना रू.	जम्मा
१.	कालिन्चोक गाउँपालिका,१ नं. वडा कार्यालय, दोलखा	धर्मराज चलाउने	७,५९८.२९	७५९	८३५७
२.	कालिन्चोक गाउँपालिका,२ नं. वडा कार्यालय, दोलखा	गोविन्द मण्डल	१,२२५.७३	१२२	१३४७
३.	कालिन्चोक गाउँपालिका,३ नं. वडा कार्यालय, दोलखा	पिताम्बर गैरे	२००	२०	२२०
४.	कालिन्चोक गाउँपालिका,९ नं. वडा कार्यालय, दोलखा	धिरेन्द्र वुढा	१६४०	१६४	१८०४
जम्मा			१०६६४	१०६६	११७३०

असुल गर्नुपर्ने	११,७२८

११.३ **नदीजन्य पदार्थको आम्दानी** – यस पालिका अन्तरगत वडा नं. ४,७ र ८ मा पर्ने (१) सिंगटी/चिप्लेटी क्षेत्र (२) बेनिस्वारा क्षेत्र (३) गुमुखोला क्षेत्र (४) कोशीखेत क्षेत्र मलेपु नागदह क्षेत्रमा नदीजन्य पदार्थको उत्खनन,संकलन तथा विक्रि कार्यको लागि स्विकृत प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षणको प्रतिवेदन अनुसार ५ वटा खोला साईटबाट मू.अ.क समेत रू.१६००९८५४.७० को लागत अनुमान २०८०।०५।२२ मा स्विकृत भएको देखिन्छ । ५ वटा साईटको लागि आय ठेक्का सूचना प्रकाशन भएकोमा २ वटा निम्नानुसार साईटमा आय ठेक्का लागेको पाईन्छ । यस सम्वन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार रहेका छन् ।

क्र.सं.	ठेक्का नं.	बोलपत्रदाता	ठेक्का लागेको खोला	ठेक्का स्विकृतको विवरण	लागत अनुमान(भ्याट सहित)	सम्झौता रकम (भ्याट सहित)
१.	KRM/NCB/GOODS/DOLAKHA/02.2080.081	१.	बेनिस्वारा क्षेत्र	हिमाली देवढुंगा निर्माण सेवा ठिमि,भक्तपुर	३१०८२९१	३१६४०००
२.	**KRM/SQB/GOODS/DOLAKHA/03/2080/81**	१.	सिंगटी/ चिप्लेटी क्षेत्र	हेमगंगा कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लमयर्स प्रा. लि.	१६०९४८३	२१७५०२४

पालिकाले दुईवटा खोला साईटको राजश्व संकलन वापत रू. ५३३९०२४।– संकलन गरेकोमा भ्याट बाहेकको रकम रु.४७२४८०० ।- को ४० प्रतिशत रकम रू. १८८९९२०।– प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गरेको छ भने उक्त रकमको भ्याट रू.६१४२२४।– आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा संघीय सञ्चित कोषमा दाखिला भएको देखिन्छ।पालिकाले जुन् आर्थिक बर्षको आम्दानी हो सोहि आर्थिक वर्षमा सम्वन्धित सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नेगर्नुपर्दछ ।

११.४ **कर तथा शुल्क असुली** - स्थानीय सरकार संचालन ऐन**,** २०७४ को दफा ५५, ५७, ५८ र ५९ मा एकीकृत सम्पत्ति कर र घरजग्गा कर, घरजग्गा वहाल कर, व्यवसाय कर र वहाल विरौटी शुल्क उठाउने व्यवस्था रहेको छ।ती आय शीर्षकमा आय अनुमान र असुली स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

पालिका भित्र रहेका करदाताहरुको अभिलेख व्यवस्थित नरहेको एवं बुझाउन ल्याएको अवस्थामा मात्र कर एवं शुल्क बुझ्ने परिपाटी रहेकोले उल्लिखित असुली यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था देखिएन।तसर्थ आफ्नो क्षेत्रभित्र करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरी करको दायारामा ल्याउनु पर्दछ ।पालिकाले अनुमान गरेका अधिकांश शिर्षकमा लक्ष्य प्राप्ति भएको छैन ।

क्र.सं.	राजस्व संकेत	राजस्व शीर्षक	रकम
	११३१३	सम्पती कर	७,३६०.००
२	११३१४	भुमिकर/मालपोत	४६,४७१.४५
३	११३२१	वहाल कर	६५,६८१.११
४	११६३१	कृषितथा पशुजन्य वस्तुको व्यावसायिक कारोवारमा लाग्ने कर	३,६२०.००
५	११६९१	अन्य कर	२५,४००.००
६	१४१५१	सरकारी सम्पत्तीको वहालबाट प्राप्त आय	१,२५,९००.००
७	१४२२४	परीक्षा शुल्क	२,०००.००
८	१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	१,१६,२५०.००
९	१४२४२	नक्सापास दस्तुर	६,८३२.५०
१०	१४२४३	सिफारिश दस्तुर	५८,२००.००
११	१४२४४	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	३२,९००.००
१२	१४२४५	नाता प्रमाणित दस्तुर	९००.००
१३	१४२४९	अन्य दस्तुर	१४,१६६.३४
१४	१४२५३	व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१,९००.००
१५	१४२६३	जलस्रोत सम्बन्धी अन्य दस्तुर	२,२००.००
१६	१४६११	व्यवसाय कर	२१,०७९.२१
कुल जम्मा			५,३०,८६०.६१

१२ औषधी खरिद

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ को उपनियम १(क) मा बिस लाख रुपैयाँसम्मको औषधिजन्य मालसामान उत्पादकले राष्ट्रिय स्तरको समाचार पत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको बिक्री मूल्यमा सोझै खरिद गर्न सकिने व्यवस्था भए छ।तर स्थानीय तहहरुले उक्त प्रक्रिया वेगर रु ३२,८७,००० का औषधि एक पटक रू.१९९९८७९।– लागत अनुमानमा सबैभन्दा कम कबोल अंक रू.६४२७३१।– मा सम्झौता गरि निरिजमा मेडिको सप्लायर्स सँग टेन्डर तथा वाँकि सोझै पटक पटक खरिद गरेको छ।यस सम्बन्धी देखिएको व्यहोराहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

खरिद गरेका उक्त औषधि कुन औषधि कम्पनीबाट उत्पादन भएको हो र सोको मूल्य राष्ट्रिय पत्रपत्रिकामा प्रकाशन समेत भएको नदेखिएको,

आपूर्ति हुने औषधि डव्लु.एच.ओ. सटिफइड हुनुपर्ने औषधिको उत्पादन मिति, ब्याच नं र म्याद समाप्त मिति उल्लेख गरी सम्बन्धित विषय विज्ञबाट मुचुल्का उठाई राख्ने नगरेको तथा उक्त औषधि बिक्रीको लागि होइन खुलाएको प्रमाण समावेश नभएको,

औषधिको जिन्सी कितावमा आम्दानी बाँध्दा खरिद गरेको र जिल्लाबाट हस्तान्तरण भई आएको खुल्ने गरी व्यवस्थित रुपमा आम्दानी बाँध्ने नगरेको,

आपूर्ति भएका औषधी एंवम सर्जिकल समान स्टोर दाखिला हुनुअघि स्पेशीफिकेशन अनुसार भए/नभएको नखुलाएको कारण औषधिको गुणस्तर र म्याद सम्बन्धमा यकिन गर्न सकिएन । औषधिको खर्च घटाउदा मागफारामको आधारमा घटाउनु पर्ने एकमुष्ट घटाउने गरेको ।तसर्थ औषधिको खरिद, आपूर्ती, दाखिला तथा खर्चको विवरण अद्यावधिक हुने गरी अभिलेख राख्ने, तोकीएको गुणस्त अनुसारकै

औषधि प्राप्त भएको नभएको एकीन गरी हस्तान्तरण तथा खरिद गरिएको औषधिको विवरण खुल्ने गरी अभिलेख राख्ने तथा आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बांकी रहेको औषधिहरु जिम्मेवारी जिन्सी अभिलेख व्यवस्थित गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ

१३ **खाना तथा विविध खर्च**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर पालिकाले यस वर्ष खाना तथा विविध तर्फ मात्र १५,७२,०३६ खर्च तथा सभा संचालन खर्च रू. २,३०,४५७ गरेको छ।आन्तरिक आय रू ८९२११७२ को तुलनामा उक्त खर्चमा २०.२० प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ ।चालु प्रकृतिका खर्चमा नियन्त्रण गरी उत्पादनमूलक क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्दछ।

१४ **झोलुङ्गे पुल-**

झोलुङ्के पुल रणनीति, २०६२ अनुसार को दफा ६ बमोजिम नेपाल सरकार र स्वाप नेपालबीच सम्झौता भइ झोलुङ्के पुल निर्माणका लागि परामर्श सेवाको लागि लागत अनुमानको बढीमा ६ प्रतिशत रकम भुक्तान गर्न सक्ने र रकम विभिन्न कार्यसम्पन्न वापत ३ वटा चरणमा भुक्तान गर्नुपर्ने व्बयस्था रहेको छ । पालिका र दिगो विकास नागरिक मञ्च वीच २०८०।१०।१७ मा भएको सम्झौता बमोजिम उपभोक्ता सहजिकरण सहित कार्य सम्पन्नको ६ प्रतिशत मात्र रकम प्राप्त गर्नुपर्ने हुन्छ।सामान खरिद बाहेक उपभोक्ता समितिबाट जम्मा १०४०७३४ कार्य भएको मा सो रकमको जम्मा ६२५०५ रुपयाँ भुक्तानी हुनुपर्नेमा नेपाल सरकार शसर्त कार्यक्रम को भौचर नं ३१ बाट रु १३२१५५ भुक्तानी दिएको ले बढी भुक्तानी ६९६५१ असुल हुनुपर्ने रू.

असुल गर्नुपर्ने	६९,६५१

१५ **महिला लक्षित कार्यक्रममा कुर्सी वितरण -**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लगायतका कानून बमोजिम लक्षित समुहको मागको आधारमा लक्षीत समुहको पूंजी निर्माण, सेवा प्रवाहमा गुणस्तरीय सुधार, क्षमता विकासको मापन गर्न सकिने ठोस कार्यक्रम र आयोजनामा मात्र रकम विनियोजन र खर्च गर्न सकिने व्यवस्था छ । कुनै पनि प्रकारका वितरणमूखी कार्यक्रम, सभा सम्मेलन वा गोष्ठीमा खर्च गर्न नपाइने व्यवस्था भएकोमा पालीकाले यस प्रकारका कार्यक्रममा समेत खर्च गरेको देखिएकोले कानूनको परिपालना भएको देखिएन । यस्ता कार्यमा सुधार हुनु पर्दछ ।केही उदाहरण निम्नानुसार रहेका छन् ।

भौचर नं मिति	कार्यक्रम	खर्च	भुक्तानी पाउने	खर्चको प्रकृति
५५९।२०८०।३।२४	महिला लक्षित आयआर्जन कार्क्रम	१०००००	उपभोक्ता समित	१७३ वटा प्लाष्टिकका कुर्सी ४७० देखि ७४१ सम्ममो मुल्यमा खरिद गरि वितरण गरेको
५१८।३।२४	स्वयम् सेविका आवश्यक सामाग्री खरिद	५००००	उपभोक्ता समित	कार्टेज इम्वोडरी सल खरिद
४७८।३।२३	पदाधिकारी कर्मचारी तालिम	२४००००	कालिनाग मा.वि	विज्ञहरुको खर्च तथा खाजा सहभागि भत्ता
४९०।२०८१।३।२३	महिला शसक्तिकरण कार्यक्रम	१०००००	महिला शसक्तिकरण कार्यक्रम	प्लाष्टिक कुर्सी तथा डाइनिङ्ग टेवल खर

१६ **कृषि भ्यान-**

स्थानीय उत्पादनलाई बजारिकरण गर्न तथा उत्पादन उत्पादको प्रर्वद्धन गर्ने उद्धेश्यका साथ गत आ. व. मा कृषि भ्यान खरिद गरेको देखिन्छ।कृषि भ्यान सञ्चालनका लागि चालक नियुक्ति गरी रु २५ हजार मासिक भुक्तानी दिएको देखिन्छ । यसैगरी चैत्र महिना देखि असार सम्म १२४७५ कि.मी. गुडेकोमा डिजेल र मर्मतमा रु ४,००,००० भन्दा बढी खर्च गरेको पाइयो। यद्यपी कृषि उपज बजार सम्म सवारी साधन प्रयोग भएको नपाइएकोले उद्देश्य अनुरुप भ्यानको परिचालन गर्न पालिकाले आन्तरीक नियन्त्रण प्रणाली बनाइ व्यबस्थित गर्नुपर्दछ ।

१७ **सवारी साधन भाँडामा -**

पालिकाले बर्षको अन्त्यम योजनाहरुको अनुगमन गर्नका लागि भनि मिति २०८०।१२।२ मा बा १६ च ५६८८ नम्बरको पिक अप बोलेरो सवारी धनी प्रमोद खड्का सँग सम्झौता भएको देखिन्छ । सवारी धनीले पालिकासँग भुक्तानी माग गर्दा ३९ दिन गुडेको भनी रकम माग गरेको छ । इन्धन बाहेक रु ३४८० मा सम्झौता भएकोले भोचर नं ४४६,५३० बाट गरी रु २८११६६ भुक्तानी भएको देखिन्छ ।यसरी सवारी साधनको सम्झौता गर्दा एकमुष्ठ गरी भाँडा कट्टा गर्नुपर्नेमा इन्धन बाहेकको भाँडा कर रु १५९३८ कट्टा गरेकोले १२१५८ बाँकी सम्बन्धितबाट असुल गर्नुपर्ने रु

असुल गर्नुपर्ने	१२,१५८

१८ **गैर सरकारी संस्थाबाट कार्यक्रम सञ्चालन -**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४६ प्रभावकारी मितव्ययी तथा छिटो छरितो कार्य हुने भएको खण्डमा गैरसरकारी संस्थाबाट गराउन सकिने व्यबस्था रहेको छ।यद्यपी खरिद नियमावली को ९९ मा आवश्यकताको किसिम, समयावधी , कार्यसञ्चालन विधि, कार्यक्षेत्रगत शर्त र लाग्ने समयावधि र लाग्ने रकमको मोटामोटी अनुमान तयार गर्नुपर्दछ।त्यसैगरी सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२ मा परामर्श सेवाको लागत अनुमान तयार गर्नु पर्ने, जसमा लागत अनुमान तयार गर्दा तालुक निकायले तयार पारेको नर्म्स, गत बर्षको नर्म्स,, सोही प्रकृतिको कार्य गर्न अन्य निकायले तयार पारेको नर्म्स, आदि कुरा लाई आधार मानि लागत अनुमान तयार गर्नु पर्ने उल्लेख छ ।यी नियम, विविध प्रकिया पुरा नगरी विभिन्न संघ संस्थाहरुलाई सोझै रकम भुक्तानी दिने गरेको देखिन्छ भने यस्ता गैर सरकारी संस्थाहरुसम्झौताका शर्तहरु,खर्चका वखत सरकारी मापदण्ड पूरा गरे नगरेको सम्बन्धमा भुक्तानी दिने पालिकाबाट अनुगमन समेत हुने गरेको पाइएन।कार्यक्रमको प्रभावकारीता सम्बन्धमा भुक्तानी दिने निकाय जिम्मेवार हुनुपर्दछ ।

भौचर नं/मिति	कार्यक्रम	भुक्तानी लिने	रकम
३२६।११।१७	राष्ट्रपति रनिङशिल्डको भुक्तानी	ह्यापी होलिडेज इन	८२५०००
२९०।११।११	समिक्षा कार्यकम	त्रिपुरा रिसोर्ट प्रा.लि.	१०८३६२
५७१।२०७१।३।२४	पर्यटन प्रवद्धन कार्यक्रम	होटल देउराली	३११५००
४३९।२०८०।२।२	आँखा शिविर	खाजा खानाका विल पश्चात कर्मचारीलाई भुक्तानी	३,३०,९५०.००

१९ **हाट वजार सञ्चालन -**

कालिञ्चोक गाउँपालिका बडा नं ८ र हाम्रो किसान कृषि संस्कारी संस्था लिमिटेड विच को समन्वय र सहकार्यमा मिल डाडाँमा कृषिउपज आधार केन्द्र व्यापार स्थापना गर्न हाटबजार वनाउन रु ३ लाख अनुदान दिएको देखिन्छ।वडा नं ८ निवासी श्री दिपक खरेल को जग्गामा हाटवजारको संरचना निर्माण भएकोमा पाइयो।हाम्रो साना किसान सहकारी र जग्गा धनी बीच २ बर्षका लागि २०८०।११। ३ मा भएको सम्झौतामा अवधि २ बर्ष तोकिएको छ।उक्त संरचनाको रु ३३३५५२.६३ लागत १० प्रतिशत जनश्रमदानको सहभागिता रहेको छ।उक्त ट्रस निर्माण गरी प्रत्येक महिनाको १० र २५ गते हाटवजार सञ्चालन गर्नुपर्नेमा स्थलगत अवलोकन गर्दा प्रयोगमा आएको देखिदैन।यसरी व्यक्तिगत जग्गामा सरकारी खर्चमा संरचना बन्नु तथा उपयोग नहुनु नियमसंगत नदेखिएको रू.

अनियमित भएको	३,००,०००

२० **अनुदान फिर्ता**

संघीय एवं प्रदेश सरकारको कानून एवं कार्यविधि बमोजिम ती निकायबाट स्थानीय तहमा प्राप्त हुने समपुरक वाहेकका अनुदान खर्च नभई बाँकी रहेको अवस्थामा सम्बन्धित निकायमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। प्राप्त विवरण (सुत्रको अनुसूची १२ र २१) अनुसार २०८१ असार मसान्तमा देहायबमोजिमको अनुदान खर्च नभई बाँकी रहेकोमा फिर्ता गरेको भौचर लेखापरीक्षणको क्रममा पेश भएको छ ।

अनुदान प्रदान गर्ने निकाय	अनुदानको प्रकार	प्राप्त रकम	खर्च रकम	फिर्ता रकम
संघीय सरकार	शसर्त	२९१०७७७७५/-	२७२६२३५२०।६३	१८४५४२५४।३७
	विषेश	-	-	-
	समपुरक	-	-	-
प्रदेश सरकार	शसर्त	१९८४२४५०/-	१८५५५६५५/-	१२८६७९५।००
	विषेश	५९३६६०५/-	५९३६६०५/-	-
	समपुरक	१३४०८२३६/	१३४०८२३६/-	-

२१ स्थानीय तहका पदाधिकारी सुविधा

नेपालको संविधानको धारा २२७ मा गाँउ सभा तथा नगरसभाका सदस्यले पाउने सुविधाका सम्बन्धमा प्रदेश कानूनबमोजिम हुने ब्यवस्था अनुसार बागमती प्रदेशका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ जारी गरेको छ।उक्त ऐनमा भएको ब्यवस्था अनुसार पालिकाबाट देहाय बमोजिम रु ५१ लाख ६ हजार सुविधा वापत भुक्तानी भएको छ ।

सि.नं	विवरण	प्रमुख/	उपप्रमुख/	वडाअध्यक्ष 9 जना	कार्यपालिका सदस्य **% hgfsf]**	सभाका सदस्य ३**!**	जम्मा
		अध्यक्ष	उपाध्यक्ष				
१.	यातायात खर्च	**0**	**0**	**96000**	**150000**	**744000**	**990000**
२.	टेलिफोन,मोबाइल	**36000**	**36000**	**216000**	**90000**	**372000**	**750000**
३.	पुस्तक,पत्रीका, ईन्टरनेट	**24000**	**24000**	**108000**	**60000**	**372000**	**588000**
४.	समन्वय तथा सहजीकरण	**120000**	**120000**	**756000**	**120000**	**0**	**1116000**
५.	अतिथि सत्कार	**108000**	**60000**	**432000**	**120000**	**558000**	**1278000**
६.	खानेपानी/बिजुली/ सरसफाई	**30000**	**30000**	**108000**	**30000**	**186000**	**384000**
	जम्मा						**5106000**

२२ आन्तरिक लेखापरीक्षण

स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ (२) मा स्थानीय तहले आर्थिक कारोबारको नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारीताको आधारमा प्रत्येक चौमासिक समाप्त भएको एक महिना भित्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने उल्लेख छ।तर पालिकाले यस वर्षको आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण अन्तरसरकारी अख्तियारीको कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट भएको छ भने पालिका तर्फको आन्तरिक लेखापरीक्षण भएको छैन।तोकिए बमोजिम आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण कानून वमोजिम गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ। साथै पालिकाले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार यस पालिकाको सहायक लेखा अधिकृत टिकाराम ओली जिम्मेवारी विहिन रही यो आर्थिक बर्षमा मिति २०८० साल साउनदेखि २०८० चैतसम्मको तलव भत्ता रु ५७८३०१.७०।- लिएको देखिन्छ भने आन्तरिक लेखा परीक्षक (वरिष्ठ लेखा सहायक) कुमार प्रसाद सेढाई लाई लेखा प्रमुखको जिम्मेवारी दिई आर्थिक प्रशासन शाखाको खाता सञ्चालन गरेको देखिन्छ । पालिकामा सहायक लेखा अधिकृत जिम्मेवारी विहिन रहि आन्तरिक लेखापरीक्षकलाई आर्थिक प्रशासनको जिम्मेवारी दिने कार्य कर्मचारीको कार्य विवरण विपरित देखिन्छ । पालिकाले यस सम्वन्धमा सुधार गरी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी वनाउनु पर्दछ ।

२३ **कानून र सञ्चालन स्थिति**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वियनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ।जसअनुसार स्थानीय तह सञ्चालनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट ३० नमूना कानूनहरु बनाई उपलब्ध गराएकोमा यस पालिकाले हालसम्म १४ वटा ऐन, ३वटा नियमावली, २१ कार्यविधि तथा २ वटा अन्य लगायत ४० वटा कानुन निर्माण गरी कार्यान्वियनमा ल्याएको छ।कानूनमा भएको व्यवस्था व्यवहारमा कार्यान्वियन गर्न कार्यालयले ध्यान दिनुपर्दछ ।

२४ **न्यायीक समिति**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ।समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ । तर लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गतबर्ष फछ्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाकी ५ र यो बर्ष थप भएको ९ गरी कुल १४ विवाद दर्ता भएकोमा १४ वटा फछ्र्यौट भएको विवरण पेश भएको छ ।

उजुरीको प्रकार	गत आ.वमा फछ्यौंट गर्न बाँकी	यो आ.व मा थप	यो आ.व मा फछ्यौंट
चरन घास दाउरा	1	1	2
गाली बेइजति		२	2
साध सिमाना	1		1
पारिवारिक मेलमिलाप	1		1
ज्याला मजदुरी नपाएको	1	2	3
जग्गा गोगचलन सम्बन्धि बिवाद	१	२	३
सामान्य कुटपिट	०		
अन्य	०	२	२

२५ **तलबी प्रतिवेदन**

स्थानीय सेवा गठन तथा सञ्चालन ऐन, २०७९ को दफा ६९ अनुसार प्रदेश किताबखाना वा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा इकाई कार्यालबाट तलबी प्रतिवेदन पारित नगराई तलब भुक्तानी गर्न नहुने व्यवस्था छ।पालिकाले यस वर्ष तलबी प्रतिवेदन पारित नगराई स्थायी कर्मचारीलाई रु. १,४८,०८,७७१।– भुक्तानी गरेको छ भने लेखापरीक्षण अवधि सम्म पनि आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को तलबी प्रतिवेदन पारीत भएको देखिएन।यस सम्बन्धमा उल्लेखित कानूनी व्यवस्थाको पालनामा ध्यान दिनु पर्ने देखिन्छ ।

२६ **शिक्षा तर्फ**

२६.१ **शैक्षिक प्रतिवेदन** - अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ३६ को उपदफा (१) मा प्रत्येक पालिकाले गाउँ/नगर सभामा आफ्नो क्षेत्रभित्रका सार्वजनिक र निजी विद्यालय र त्यस्ता विद्यालयमा अध्ययन गर्ने वालवालिकाको संख्या, आधारभूत तहमा विद्यालयमा भर्ना भएका वालवालिकाको संख्या, विद्यालय भर्ना भई आधारभूत तहको शिक्षा पुरा गरेका वालवालिका संख्या, विद्यालय भर्ना भई त्यस वर्ष आधारभूत तहको शिक्षा पुरा नगरी विद्यालय छाडेका विद्यार्थीको संख्या, आधारभूत/माध्यमिक शिक्षाको लागि विनियोजित रकम र त्यसको श्रोत र अन्य आवश्यक कुरा सहितको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।उपदफा (२) मा उपरोक्त अनुसारको प्रतिवेदन जानकारीका लागि शिक्षा सम्बन्धी विषय हेर्ने संघीय र प्रादेशिक मन्त्रालयमा समेत पठाउनुपर्ने उल्लेख छ।पालिकाले कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम प्रतिवेदन पेश गरेको देखिएन ।

२६.२ **विद्यालय शिक्षकको अद्यावििधक विवरण** - कार्यालयले यस अन्तरगत रहेका ५० वटा विद्यालयमा पठनपाठन गराउने तह अनुसारका शिक्षकको विवरण अद्यावधिक गरेर राख्नुपर्दछ।नियुक्ति भएका,सरुवा भएका,वढ्रुवा भएका,राजिनामा दिएका तथा सेवानिवृत्त भएका

शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको अद्यावधिक विवरण पालिकाले नराख्दा यसबाट विद्यालयलाई दोहोरो निकासा हुने जोखिम रहन्छ। अतः विद्यालयगत शिक्षक तथा कर्मचारीको विवरण अद्यावधिक राखी दोहोरो निकासाको जोखिम नियन्त्रण गरिनु पर्दछ ।

२६.३ गो.भौ.नं.१७८ मिति २०८१।०३।२३ शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्र सानोठिमी भक्तपुरबाट तयार भएको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०८०।८१ को खण्ड २ को बुँदा नं. २.२ मा उल्लेख भएका सेवा सुविधा बाहेकमा सेवा सुविधा भूक्तान गर्न मिल्ने देखिदैन। कालिनाग माध्यामिक विद्यालयलाई विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढिकरण एवं कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान शिर्षकबाट रू.३२ लाख खर्च भएकोमा २०८० वैशाख देखि २०८० चैत्रसम्मको लागि ग्रेड शिक्षक र कक्षा शिक्षकहरुको लागि सञ्चार खर्च भूक्तानी भएको रू.१,८८,१००।– असुल गर्नुपर्ने रू.

क्र.सं.	शिक्षकको नाम	सञ्चार खर्च भूक्तानी
१.	देवकि के.सी.	१४८५०
२.	ईन्दिरा शिवाकोटी	१४८५०
३.	विनिता खड्का	१४८५०
४.	कल्पना खरेल शर्मा	१४८५०
५.	मोहनीलाल शिवाकोटी	१४८५०
६.	कला शिवाकोटी	१४८५०
७.	स्यामा खरेल	९९००
८.	शैलेष बाबु आचार्य	९९००
९.	गंगा बहादुर पौडेल	९९००
१०.	सञ्जु आचार्य	९९००
११.	सुष्मिता थपलिया	९९००
१२.	अनुका बस्नेत	९९००
१३.	यमुना शिवाकोटी	९९००
१४.	प्रकाश दाहाल	९९००
१५.	प्रविन भुजेल	९९००
१६.	कमल कार्कि	९९००
		188100

असुल गर्नुपर्ने	१,८८,१००

२६.४ **विद्यालयगत निकासा खाता** - कार्यालयले विद्यालयलाई दिएको चौमासिक निकासाको विद्यालयगत निकासा अभिलेख खाता राखेको हुनु पर्दछ। कार्यालयले विद्यालयलाई दिएको निकासाको विद्यालयगत निकासा अभिलेख खाता राखेको देखिएन।यसबाट विद्यालयलाई दोहोरो निकासा हुने जोखिम रहन्छ।अतः विद्यालयगत निकासा खाता राखि दोहोरो निकासाको जोखिम नियन्त्रण गरिनु पर्दछ।

२६.५

सेनेटरी प्याड खरिद – गो.भौ.नं. ४९ मिति २०८०।०९।२२ स्यानिटरी प्याड (वितरण तथा व्यवस्थापन कार्यविधि),२०७६ को दफा ४ मा पालिकाले खरिद गरेको स्यानिटरी प्याड गुणस्तरमा कमी नआउने गरी भण्डारण गर्नुपर्ने उल्लेख छ।साथै दफा ५ मा स्यानिटरी प्याड त्रैमासिक,चौमासिक वा अर्धवार्षिक रुपमा वितरण गर्न सकिने उल्लेख छ। पालिकाले यो वर्ष निरीजमा मेडिको सप्लायर्स सँग बोलपत्र मार्फत ४१५२० प्याकेट रू.२६(भ्याट सहित) का दरले रू.११००६८६।–मा खरिद गरेको छ । शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्र सानोठिमी भक्तपुरबाट तयार भएको कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका २०८०।८१ को क्रियाकलाप नं.२.७.१३.२३. को बुदा नं.१ देखि ५ सम्म सेनेटरी प्याड खरिद तथा वितरण कार्यान्वियन प्रक्रियाको बारेमा उल्लेख छ ।जसमा पालिकाले छात्राको संख्या यकिन गर्नुपर्ने,पालिकाले गत विगतको खपतलाई आधार मानी समयमै उचित परिमाणमा खरिद गर्नुपर्ने,स्थानीय तहले विद्यालयबाट हुने सेनेटरी प्याडको वितरण र प्रयोगको अवस्थाको अनुगमन गर्ने तथा विद्यालयले सो कार्यको प्रतिवेदन तयारी गरी पालिकामा पेश गर्ने लगायतका कुराहरु उल्लेख छ।पालिकाले उक्त प्रक्रिया पुरा गरेको देखिएन।स्यानिटरी प्याड (वितरण तथा व्यवस्थापन कार्यविधि),२०७६ को बुँदा ६ को ४ मा एउटा महिनावारी चक्रको लागि बढिमा १६ वटा सम्म वितरण गर्नुपर्ने कुरा उल्लेख छ । पालिकामा सेनेटरी प्याड खरिदको लागि पालिकाका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुमा कक्षा ६-१२ कक्षासम्मका छात्रा विद्यार्थीहरु १३१४ जना रहेका छन्।कार्यविधिमा उल्लेख भए अनुसार १३१४ जनालाई वार्षिक २४ प्याकेटले जम्मा ३१५३६ प्याकेट खरिद गर्नुपर्नेमा पालिकाले ४१५२० प्याकेट खरिद गरेर मौज्दात राखेको देखिन्छ।यसरी आवश्यकता भन्दा वढि खरिद भएको मौज्दात आगामी वर्ष वितरण गरि प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रू.

प्रमाण पेश नगरेको	२,५९,५८४

२६.६ **शिक्षक दरवन्दी** – शिक्षक दरबन्दी (मिलान तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७६ को बुदाँ नं.३ क बमोजिम शिक्षा नियमावली, २०५९ अनुसार कायम भएको शिक्षक विद्यार्थी अनुपात र नियमावलीको अनुसुची-१२ बमोजिम विद्यालयमा रहनुपर्ने दरबन्दी तथा शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा स्थानीय तहमा शिक्षकको मौजुदा अवस्था र आवश्यकताको पहिचान गरी शिक्षक दरबन्दी मिलान गर्ने र कार्यविधीको बुदाँ नं. १२ अनुसार मन्त्रालय तथा प्रदेशले गरेको दरबन्दी मिलानमा स्थानीय तहले सहजिकरण गर्ने उल्लेख छ। गाउँपालिकाले आफु मातहत रहेका मौजुदा विद्यालयहरुमा आवश्यक दरबन्दी पुनरावलोकन सम्बन्धमा कुनै पहल गरेको छैन।पालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयहरुमा तोकिएको मापदण्ड अनुरुप शिक्षक पदपुर्ति गराई नियमित पठन पाठन गराउन तिर पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

क्र. सं	विद्यालयको नाम	शिक्षकदरबन्दी	पदपूर्ती	पदपूर्ती मध्येकरार	विद्यार्थीसंख्या	कैफियत
1.	जल्पाश्वरी मावि	14	14	9	160	
2.	कमला प्रा.वि	1	1	1	6	
3.	विन्ध्यावासिनी आवि	2	2	2	11	
4.	बासापण्डित प्रावि	1	1	1	21	
5.	महादेवश्वरी आवि	5	5	3	54	
6.	निकोभूमे मावि	16	16	9	310	
7.	प्रगतिशिल मिलिजुली आवि	5	5	3	8	
8.	लालिगुराँस प्रावि	1	1	1	1	
9.	निको महाँकाल प्रावि	3	3	1	24	
10.	निकोसप्तमाई प्रावि	2	2	2	53	
11.	दिव्यश्वरी मावि	8	8	4	267	
12.	सुर्योदय आवि	6	6	4	166	
13.	सेतिदेवी प्रावि	3	3	0	19	
14.	बालोदय मावि	9	9	5	284	
15.	जनकल्याण प्रावि	6	6	2	90	
16.	मनकामना प्रावि	1	1	1	10	
17.	पोखरे प्रावि	3	3	3	17	
18.	तेत्तिसकोटी प्रावि	4	4	4	32	
19.	भगवती मावि	11	11	5	145	
20.	बिसमुरे प्रावि	1	1	0	6	
21.	कालिनाग मावि सिंगटी	18	18	7	491	
22.	हिलेपानी संस्कृत मावि	15	15	5	177	
23.	कालिदेबी प्रावि	1	1	1	8	
24.	महादेवेश्वर प्रावि	1	1	1	8	
25.	लापिलाङ मावि	17	17	11	427	
26.	भगवती आवि	7	7	5	82	
27.	जनज्योति मावि	10	10	2	149	
28.	भद्रावती प्रावि	2	2	2	7	
29.	गुजर्पा आवि	7	7	3	101	
30	कालिका भगवती प्रावि	3	3	2	23	

31	बलम्बु आवि	6	6	5	142	
32	देउराली प्रावि	4	4	3	88	
33	सरस्वती विद्यामन्दिर प्रावि	0	0	0	12	
34	महादेवस्थान प्रावि	1	1	1	7	
35	देबीस्थान आवि	7	7	0	81	
36	ताम्राकौशिका आवि	8	8	3	73	
37	मजुवा प्रावि	2	2	0	11	
38	सूर्योदय प्रावि	1	1	0	11	
39	सित्का मावि	11	11	6	135	
40	कालिनाग मावि	18	18	3	329	
41	जनता आवि	6	6	2	30	
42	सरस्वती प्रावि	2	2	1	23	
43	जागरणभीमेश्वर प्रावि	4	4	1	55	
44	चण्डिदेबी प्रावि	1	1	0	12	
45	निकोमाई थान बाविके	0	0	0	7	
46	कालिका मावि	16	16	4	250	
47	श्रृङ्गेश्वर प्रावि	0	0	0	9	
48	सेतिदेवी बाविके	0	0	0	10	
49	निकोभगवती प्रावि	1	1	0	26	
50	गुराँसे प्रावि	4	4	2	87	
	जम्मा	275	275	130	4555	

२६.७ **दिवा खाजा रकम**- कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका (आ.व.२०८०।८१) को क्रियाकलाप नं. २.७.११.१ मा स्थानीय तहले विद्यार्थीका लागि दिवा खाजा कार्यक्रम कार्यान्वियन गर्दा विद्यालयगत तथ्याङ्कका आधारमा प्रति विद्यार्थी दैनिक रु.१५। का दरले विद्यालय सञ्चालन भएको दिनलाई आधार मानेर वर्षमा १८० दिनका लागि अनुदान दिने व्यवस्था छ।त्यसै स्थानीय तहले दिवा खाजा उपलब्ध गराइएका विद्यालयको विद्यार्थी दैनिक हाजिरी पुस्तिका (परीक्षामा सामेल भएको दिनसमेत) को प्रतिलिपी विद्यालयका प्रधानाध्यापक र वि.व्य.स. अध्यक्षबाट प्रमाणित गराइ स्थानीय तहमा संकलन गरी संख्या यकिन भएपश्चात मात्र अनुदान दिने व्यवस्था छ । कार्यालयले विभिन्न गोश्वारा भौचरबाट दिवा खाजाका लागि ५० विद्यालयलाई तिन वटा किस्तामा रु ६९६३८६९।- निकासा दिएको छ । दिवा खाजामा हुनुपर्ने आवश्यक मात्रा, स्वच्छता र पोषण तत्वका सम्बन्धमा पालिकाले अनुगमन तथा दिवा खाजाको गुणस्तर मापन गरी अनुगमन मूल्याङ्कनको प्रतिवेदन तयार गरी दिवा खाजा रकम निकासा गर्नुपर्दछ ।

२६.८ **प्राविधिक धारको विद्यालयको लागि खर्च** – शिक्षा तथा मानव विकास केन्द्र सानोठिमी,भक्तपुरको कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका २०८०/८१ को अनुसूची -११ मा प्राविधिक धार संचालन तथा अनुदान प्राप्त गर्ने ५३७ वटा विद्यालयको नाम उल्लेख छ ।सोहि पुस्तिकामा उल्लेख भएअनुसार अनुसूचीमा उल्लेख भएका भन्दा फरक विद्यालयमा प्राविधिक धार संचालन अनुदान निकासा गर्न

नमिल्ने देखिन्छ।कार्यक्रम कार्यान्वयनमा उल्लेख नभएका निम्नानुसारका विद्यालयमा प्राविधिक धार संचालन अनुदान प्रदान गरेकोले नियमसंगत नभएको रू.

क्र.सं.	भौचर नं. र मिति	विद्यालयको नाम	रकम
१	१४२।२०८१।०३।१८	लापिलाङ्ग मा.वि.लापिलाङ्ग	७०००००
	जम्मा		७०००००

अनियमित भएको	७,००,०००

२६.९ **नमुना विद्यालयको भवन निर्माण** –शिक्षा,विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट स्विकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका आर्थिक वर्ष २०८०। ८१ को बुँदा नं.८.३ मा नमुना विद्यालय सुधार गुरुयोजना अनुरुप भौतिक निर्माण अनुदान सम्वन्धमा व्यवस्था रहेको छ । उक्त व्यवस्थामा विद्यालयले कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ को पालना गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस पालिकाको संघीय सशर्त अनुदान (कालिनाग मा.वि.नमूना) बजेट शिर्षकबाट विनियोजित भएको बजेट जम्मा एक करोड बजेटमध्येबाट नमुना विद्यालय भवन निर्माणको लागत अनुमान रू. ९९९८६६०.४० स्वीकृत गरी २०८०।१०।०२ गते बोलपत्र आव्हान गरिएको र बोलपत्र परेका ९ वटा मध्येबाट सबैभन्दा कम रकम रू.६२०७८१६.६५बोल कबोल गर्ने फर्म श्री Munal Probuilt JV,Bhimeshwor दोलखाको न्यूनतम् मूल्यांकन सारभूत रुपमा प्रभावकारी ठहरिई २००८०।११।१३ गते मिति २०८१।०२।२५ गते सम्पन्न हुनुपर्ने गरि लागि सम्झौता भएको छ । गो.भौ.नं.१३ मिति २०८१।०२।१८ मा रू.५४४०००।– पहिलो मोविलाईजेशन पेश्की र गो.भौ.नं.१४ बाट मिति २०८१।०३।०४ मा दोश्रो मोविलाईजेशन पेश्की रू.५४४०००।– जम्मा मोविलाईजेसन पेश्की रू. १०८८०००।– पेश्की दिएकोमा लेखापरीक्षण अवधिसम्म उक्त पेश्की फर्छौट भएको देखिदैन ।मिति २०८१।०२।०४ मा निर्माण कार्य भैरहेको र निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधिमा सम्झौता बमोजिमको निर्माण कार्० RCC SHEAR WALL को जग खन्ने क्रममा भित्ताबाट बाटो खसि पटक पटक साईट अवरोध भएको साथै साथै आर्थिक अभावको कारण समयमा निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न नसकिएको कारण खुलाई निर्माण व्यवसायीबाट मिति २०८१।०२।०४ गते निर्माण कार्यको म्याद थपको लागि निवेदन दिएकोमा कार्यालयबाट मिति २०८१।०३।२५ गते सम्मको लागि म्याद थप भएको देखिन्छ ।मिति २०८१।०३।२१ को कालिञ्चोक गाउँ कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार उक्त अनुदान रकम विद्यालयलाई निर्माणका लागि प्राप्त रकमबाट निर्माण व्यवसायीलाई भएको भूक्तानी रकमको विवरण,बोलपत्र आब्हान प्रक्रिया तथा सम्झौताका कागजातको प्रतिलिपि सहित निर्माण व्यवसायीलाई भूक्तानी गर्न वाँकि रकम तथा बोलपत्र आव्हान पश्चात बचेको रकमसमेत विद्यालयको खातामा मिति २०८१।०३।२४ मा निकासा रू.८८०४८७८।– निकासा भएको छ।बाँकि कार्यप्रगतिको विवरण लेखापरीक्षणको क्रममा पेश भएको छैन ।ठेक्का मार्फत कबोल अंक रू. ६२०७८१६.६५ र पेश्की भूक्तानी रू १०८८०००।– रहेको र कार्यसम्पन्न पश्चात रू.५११९८१६।–भूक्तानी दिनुपर्नेमा पालिकाले कार्यसम्पन्न गर्नुपर्ने समयको १ दिन अगाडि विनियोजन भएको र कबोल गरी बचत भएको रकम रू. ३६८५०६२।– सहित संघीय शसर्त अनुदानको सबै रकम रू. ८८०४८७८।– विद्यालयको खातामा निकासा भएको छ । यसरी बजेट फ्रिज नगर्ने उद्देश्यले पालिकामा बोलपत्र सम्वन्धी सम्पूर्ण कार्य भएर मोविलाईजेसन पेश्की भूक्तानी तथा एक पटक म्याद थप समेत भएको अवस्थामा विद्यालयको खातामा बजेट निकासा गर्ने जिम्मेवार पदाधिकारीलाई जवाफदेहि वनाउनुपर्दछ । साथै उक्त कार्य नियमसंगत नदेखिएको रू.

गो.भौ.नं. र मिति	**विवरण**	**भूक्तानी भएको**		**कैफियत**
१३. २०८१/०२/१८	केन्द्रबाट छनौट भएका नमुना विद्यालय तथा विशेष विद्यालयको भवन निर्माण तथा पुर्वाधार व्यवस्थापन अनुदान	मुनाल । प्रोबिल्ट जे.भी	५,४४,०००	पार्टिको नाममा पेश्की भूक्तानी विद्यालयलाई अनुदान भूक्तानी
१४. २०८१/०३/०४	केन्द्रबाट छनौट भएका नमुना विद्यालय तथा विशेष विद्यालयको भवन निर्माण तथा पुर्वाधार व्यवस्थापन अनुदान	मुनाल । प्रोबिल्ट जे.भी	५,४४,०००	
३५. मिति २०८१/०३/२४	केन्द्रबाट छनौट भएका नमुना विद्यालय तथा विशेष विद्यालयको भवन निर्माण तथा पुर्वाधार व्यवस्थापन अनुदान	कालिनाग माद्यामिक विद्यालय सुनखानी	८८०४८७८	

अनियमित भएको	९८,९२,८७८

२६.१० **नि:शुल्क पाठ्यपुस्तक-** कार्यालयले नि:शुल्क पाठ्यपुस्तक खरिदको लागि विभिन्न ५० वटा विद्यालयलाई दुई पटकमा रू.२५११११०४।- अनुदान निकासा गरिएको छ।सार्वजनिक विद्यालयमा प्रदान गरिने नि:शुल्क पाठ्यपुस्तक समयमा विद्यालयले खरिद गरी विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराए नगराएको, विद्यालयले प्रयोग गर्ने पाठ्यसामग्री पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको स्वीकृत सूचि मध्येबाट भए नभएको सम्बन्धमा कार्यालयले निरन्तर अनुगमन गर्नुपर्दछ ।

२६.११ **पुस्तकालय तथा ICT स्थापना अनुदान** - शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्र सानोठिमी भक्तपुरबाट तयार भएको कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका २०८०।८१ को क्रियाकलाप नं.२.७.१३.१३. को उपक्रियाकलाप नं.९.५ को विद्यालयमा पुस्तकालय स्थापना अनुदानका लागि छनौट भएका विद्यालयलाई प्रति विद्यालय पालिकाले एकमुष्ट रु.६ लाख ५० हजार उपलब्ध गराउने, उक्त अनुदानबाट लाइब्रेरीका लागि आवश्यक फर्निचरहरू बसाइ व्यवस्थाका लागि कुर्सी टेबुल लगायतका सामग्रीहरू व्यवस्था गर्न कुल बजेटको २५% सम्म बजेट विद्यालयले खर्च गर्न सक्ने र अन्य रकम पाठ्यपुस्तक, पाठ्यक्रम, शिक्षक निर्देशिका, सन्दर्भ सामग्री खरिद गर्नसक्ने व्यवस्था छ।पालिकाले निम्नानुसारका विद्यालयलाई उक्त रकम उपलव्ध गराएकोमा कतिपय विद्यालयले कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिकामा भन्दा फरक चालु प्रकृतिका सामाग्रि खरिदमा उक्त रकम खर्च गरेको पाईयो ।साथै खरिद भएका सामाग्रिहरु जिन्सी खातामा नचढाएको तथा जिन्सी खातामा चढाए पनि कतिपयमा जिन्सी खाता पाना नं. उल्लेख नभएको जस्ता व्योहोरा देखिएका छन्।पालिकाले यस सम्वन्धमा निरन्तर अनुगमन गर्नुपर्ने आवश्यक देखिएको छ ।

क्र.सं.	गो.भौ.नं. र मिति	विद्यालयको नाम	अनुदानको कार्यक्रम	अनुदान रकम	कैफियत
१.	१७४।२०८१।०३।२३	जनकल्याण प्राथमिक विध्यालय	ICT ल्याब	६५००००।-	खरिद भएका समाग्रिको पालिकाबाट अनुगमन नभएको
२.	१७५।२०८१।०३।२३	भगवती आधारभुत विध्यालय लापिलाङ	ICT ल्याब	६५००००।-	खरिद भएका समाग्रिको पालिकाबाट अनुगमन नभएको
३.		ताम्रकौशिका आधारभूत विद्यालय	ICT ल्याब	६५००००।-	खरिद भएका समाग्रिको पालिकाबाट अनुगमन नभएको

२७ **विद्युत महशुल** -

नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई समयमै विद्युत महशुल भुक्तानी गर्दा सो रकमको केहि प्रतिशत छुट प्राप्त हुन्छ । यस कार्यालयले नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई विद्युत महशुल सममै भुक्तानी नगर्दा जरिवाना वापत थप दस्तुर थप व्ययभार परेको छ । समयमा दाखिला गरी छुट समेत प्राप्त गर्नुपर्नेमा जरिवाना बुझाउनु उचित देखिएन।यसमा सुधार गर्नुपर्दछ ।यसका केहि उदाहरण निम्नानुसार छन् ।

गो. भौ. नं./मिति	**बिल रकम**	**जरिवाना प्रतिशत**	**जरिवाना रकम**
१०६२०८०।७।१९	१९५४८.८०	२५	४८८७.२०
१२१२०८०।८।११	३३५८.०८	२५	८३९.५२
	२६०७४.७२	२५	६५१८.६८
	९३१२	५	४६५.६०
	१०३५.३३	२५	२५८.८३
जम्मा			१२,९६९.८३

२८ **बढी भुक्तानी** –

आर्थिक कार्यविधि तथा वितिय उतरदायित्व नियामावली, २०७७ को नियम ३९ मा सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्टि गर्ने बिल, भरपाई, प्रमाण र कागताज संलग्न हुनुपर्ने तथा खर्चको भुक्तानी दींदा संलग्न कागजातहरु रित पुगे वा नपुगेको जाँच गरेर मात्र भुक्तानी दिनुपर्ने व्यवस्था छ । यस कार्यालयल देहायको भुक्तानीमा बिल भरपाइ भन्दा बढि भुक्तानी गरेको पाइएकोले सो को प्रमाण पेश हुनुपर्ने अन्यथा असुल हुनुपर्ने रु.

गो. भौ. नं./मिति	विवरण	भुक्तानी रकम	भुक्तानी हुनुपर्ने रकम	बढी भुक्तानी
१२२।२०८०।८।११	चरिकोट आयल स्टोर	३५९७१५	२५४५९८।१२	५,११६।८८
जम्मा				५,११६।८८

असुल गर्नुपर्ने	५,११६.८८

२९ **दोहोरो भुक्तानी** -

स्थानीय भत्ता पाउने पदाधिकारी एवं कर्मचारीलाई दैनिक भ्रमण भत्ता, अनुगमन भ्रमण खर्च उपलब्ध गराउँदा भ्रमण अवधिको स्थानीय भत्ता कट्टा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।तर यस कार्यालयले कर्मचारीहरुलाई दैनिक भ्रमण भत्ता उपलब्ध गराउँदा भ्रमण अवधिको स्थानीय भत्ता कट्टा गरेको नदेखिएकोले दैनिक भ्रमण भत्ता, अनुगमन भ्रमण खर्च उपलब्ध गराउँदा भ्रमण अवधिको स्थानीय भत्ता कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस सम्बन्धमा नमुना परीक्षण गर्दा देखिएका केहि उदाहरण निम्नानुसार छन् । यस सम्वन्धमा पालिकाले सम्पूर्ण गो.भौ.नं. को यसरी भूक्तानी भएको रकम एकिन गरि दोहोरो भूक्तानी भएकोमा असुल गर्नुपर्दछ ।

क्र.स.	नाम	भ्रमण अवधि		भुक्तानी रकम
१	रामशरण ओली	२०८०।५।३	२०८०।५।४	६८००
२	टिकाराम ओली	२०८०।८।१०	२०८०।८।१५	८४००
३	टिकाराम ओली	२०८०।८।१	२०८०।८।७	१००००

३० **सेवाप्रवाहको स्थिति**

यस वर्ष पालिकाबाट निम्नअनुसार सेवाप्रवाह गरेको विवरण प्राप्त भएको छ ।

विवरण	निवेदन दर्ता	सिफारिस भएको संख्या
स्वीकृत घरनक्सा दर्ता पास	७०	प्रक्रियामा रहेको
पञ्जिकरणतर्फ		
जन्मदर्ता	५२५	५२५
मृत्युदर्ता	२१७	२१७
बसाईसराई दर्ता	३०	३०
विवाह दर्ता	२४१	२४१
सम्बन्धविच्छेद दर्ता	१८	१८
पूर्वाधार विकास सडक निर्माण		
कालोपत्रे सडक निर्माण	५२६३ मिटर	
कालोपत्रे सडक मर्मत	०	
ग्राभेल सडक निर्माण	४५२३ मिटर	
ग्राभेल सडक निर्माण	0	

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ अनुसार पालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाप्रवाहमध्ये पञ्जिकरण बाहेकका अन्य सेवा सञ्चालनमा सन्तोष जनक देखिएन ।यस सम्वन्धमा पालिकाले सुधार गर्नुपर्दछ ।

३१ योजना छनौट र कार्यान्वयन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त हुने प्रगतिका योजना छनौट गरि प्राथामिकीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।सभाबाट स्वीकृत बार्षिक गाउँ विकास योजना २०८०।८१ को अध्ययन गर्दा पालिकाले स्वीकृत गरी सञ्चालन गरेको अधिकांश योजना न्यून बजेट भएका र लागत प्रभावी हुने किसिमले संचालन गरेको पाइएन ।

३२ स्थानीय तथ्याङ्क, अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीयतहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्याङ्क संकलन, अभिलेख र सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक श्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य श्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्साङ्कनसहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको देखिएन। स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा पहल हुनु आवश्यक छ । तथ्याङ्कवेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, बजेट, प्रक्रिया र कार्यान्वियनले उचित सार्थकता नपाउने हुँदा यस तर्फ पालिकाले अभिलेख ब्यवस्थापनमा ध्यान दिनुपर्दछ ।

३३ वडा सचिवको पदपूर्ति

पालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयबाट संचालित सेवा प्रवाहमा महत्वपुर्ण भूमिका रहेका वडा सचिवको दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था देहाय बमोजिम छ । रिक्त पदहरुको पदपूर्ति गर्नुपर्दछ ।

वडा संख्या	वडा सचिवको दरबन्दी	वडा सचिवको पदपूर्ति	रिक्त संख्या
९	९	३	६

३४ निर्देशिका तथा मापदण्ड

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ मा पालिकाले आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्रको विषयमा ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाउन सक्ने उल्लेख छ।गाउँपालिककाले कर्मचारी, उपभोक्ता समिति तथा अन्य लाभग्राही समुहलाई सचेतना, क्षमता विकास, सीप विकास आदिसँग सम्बन्धित तालिम, गोष्ठी अभिमुखीकरण लगायतको कार्यक्रम सञ्चालनको लागि निर्देशिका तर्जुमा गरी लागू गरेको छैन । यसले गर्दा कार्यक्रम सञ्चालनमा जिम्मेवारी, जवाफदेही, खर्च प्रक्रिया तथा मापदण्डमा समानता आउन सक्ने देखिएन । गाउँपालिकाले कार्यक्रम कार्यान्वियन सम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।गाउँपालिकाले कृषि औजार लगायतका सामग्री वितरण तथा फलफुल विरुवा, बाख्रा र कुखुरा वितरण लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सरोकारवालाहरूलाई सूचना प्रवाह, प्रस्ताव/माग संकलन, लाभग्राही छनोट र वितरण सम्बन्धी प्रकृया एवं मापदण्ड तर्जुमा नगरेकोले आम नागरिकको पहुँच सुनिश्चित र पारदर्शी भएको पाइएन । यसले गर्दा गाउँपालिकाले वितरण गरेको सामग्री तथा अनुदान न्यायोचित छ भन्ने आधार देखिएन । यसमा सुधार हुनु पर्दछ ।

३५ **कार्यविधि विना कार्यक्रम सञ्चालन** -

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २४ मा खर्च प्रणालीमा एकरुपता ल्याई मितव्यीय र प्रभावकारी खर्च प्रणाली बनाउन खर्च गर्ने कार्यविधि र मापदण्ड तोक्ने व्यबस्था रहेको छ।नियमावली २०७७ को नियम ३९ को ५ मा कुनै पनि कार्यक्रममा खर्च गर्नु अघि कार्यविधि तथा मापदण्ड बमोजिम अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ।पालिकाले संचालन गरेका तालिम सेमिनार लगायत विभिन्न कार्यक्रमहरुको मापदण्ड तयार गरेको छैन भने एकै प्रकतिका वडामा संचालित कार्यक्रममा समेत फरक फरक प्रकृतिका खर्चका बिलहरुको भुक्तानी भएको देखिन्छ।यसले गर्दा वित्तीय उत्तरदायित्त्व पालना नहुने एवं आर्थिक अनुशासन कायम नभई पारदर्शिता र मितव्ययिता पालना नहुने देखिन्छ।

कार्यक्रमको नाम	रकम	भुक्तानी	खर्चको अवस्था
पाँचौ राष्ट्रपति रनिङशिल्ड कार्यक्रम	१४६५०००	सामान खरिद फर्म तथा व्यक्तिलाई भुक्तानी	ज्याकेट तथा खेलकुद सामाग्री खरिद तथा वितरणको भर्पाई
प्रश्नपत्र निर्माण सम्बन्धी तालिम	१,७३,०००	कर्मचारीलाई पेश्की	छपाइ तथा ढुवानी तथा पारिश्रमीक भुक्तानी
सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यक्रम	१९००००	कर्मचारी पेश्की	खाजा खाना. गाडी भाँडामा तथा भ्रमण भत्ता वापत भुक्तानी
भलिवल प्रतियोगिता कार्यक्रम संचालन	१,६९,६६६	कर्मचारी पेश्की	खाजा खाना , प्रशिक्षकको भत्ता दीइएको

३६ **आर्थिक सहायता** -

सरकारको बार्षिक कार्यक्रममा परेका बाहेक कुनै पनि सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थालाई आर्थिक सहायता र अनुदान नदिने, तोकिएको मापदण्ड भित्र रहेर मात्र क्षतिपूर्ति, आर्थिक सहायता तथा औषधी उपचार खर्च वापत आर्थिक प्रदान गर्ने, यस्तो सहायता पाउने व्यक्ति तथा संस्थाको अभिलेख राखी एउटै व्यक्ति वा संस्थालाई दोहोरो सहायता उपलव्ध गराउन नहुने व्यवस्था सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता र प्रभावकारीता कायम गर्ने सम्वन्धी नीतिगत मार्गदर्शन, २०७५ मा उल्लेख छ। साथै उपरोक्त व्यवस्था प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहका सबै कार्यालयहरु, सबै पदाधिकारी एंव कर्मचारीहरुले पालना गर्नुपर्ने उक्त मार्गदर्शनमा उल्लेख छ। पालिकाले रु २६,१३,०९७ आर्थिक सहायता १५१ जनालाई १० हजार देखि ५०००० सम्म प्रदान गरीएको पाइयो । आर्थिक सहायता वितरण गर्नुपुर्व पालिकाले आर्थिक सहायता मापदण्ड एंव कार्यविधिको पालना नगरेको, ठूलो रकम आर्थिक सहायताको रुपमा व्यक्ति तथा संस्थालाई वितरण गर्ने गरेको, आर्थिक सहायता पाउने व्यक्ति तथा संस्थाको लगत राख्ने नगरेको तथा सम्वन्धित वडाध्यक्षहरुको सिफारिसमा समेत सहायता दिएको जस्ता अवस्था देखियो। पालिकाले आर्थिक सहायता एंव अनुत्पादक चालु प्रकृतिका खर्चमा कटौती नगरी पूँजिगत खर्चको हिस्सा बढाउन सक्ने अवस्था छैन। उत्पादनशिल क्षेत्रमा लगानी नगरी आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न नसकिने भएकोले यस्ता प्रकृतिका खर्चमा कटौतीगर्नुका साथै तोकिएको मापदण्ड भित्र रहेर मात्र क्षतिपूर्ति, आर्थिक सहायता र औषधी उपचार खर्च लेख्नुपर्ने देखिन्छ ।

३७ **अनुगमन तथा भ्रमण**-

भ्रमण अभिलेख खाता सम्बन्धमा भ्रमर्थ खर्च (चौथो संशोधन) नियमावली, २०७२ को अनुसूची ६ मा भ्रमणमा खटिने पदाधिकारी एवं कर्मचारीको भ्रमण अभिलेख खाताको सम्बन्धमा व्यवस्था गरेको पाइयो ।पालिकाले यस आ.व मा अनुगान तथा मुल्याँकनमा १४८१३२० तथा भ्रमण खर्च १०,००,०० खर्च गरेकोमा कार्यालयले भ्रमण अभिलेख खाता राखेको देखिएन।पालिकाका पदाधिकारी एवं कार्यालयका कर्मचारीहरुलाई भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्दा भ्रमण अभिलेख खातामा अभिलेख नै नगरी भुक्तानी गरेको पाइयो।भ्रमण आदेशमा भ्रमण आदेश नम्वर समेत उल्लेख गरेको छैन।यसले भ्रमण खर्चमा नियन्त्रण र नियमितता भएको छ भन्नेमा विश्वस्त हुन सकिएन।तसर्थ पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरुलाई दैनिक भ्रमण भत्ताको रकम भुक्तानी गर्दा भ्रमण खर्च (चौथो संशोधन) नियमावली, २०७२ मा भएको प्रकृया पूरा गरेर मात्र भुक्तानी गर्नुपर्छ ।

३८ अन्य निकाय खर्च-

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (१०) मा जिम्मेबार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च लेख्न वा भूक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजपत्र संलग्न भए वा नभएको तथा भूक्तानी दिन रित पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले यो वर्ष प्रहरी चौकी व्यबस्थापन कार्यक्रमबाट घर भाँडा तथा विद्युत महशुल भनी भौचर नं ४९१ बाट मिति २०८१।३।२३ मा १३३२०० र विद्युत महशुल १०००० गरी रु १४३२०० भुक्तानी दिएको पाइयो । संघीय सरकारका निकायहरुमा संघीय सरकार कै बजेट विनियोजन र खर्च हुने व्यवस्था रहेकोमा स्थानीय सरकारले संघीय सरकार अन्तरगतका कार्यालयको लागि रकम विनियोजन गर्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ । यसरी खर्च रकम अनियमित भएको रू

अनियमित भएको	१,४३,२००

३९ लघु उद्यम विकास कार्यक्रम

पालिकाले यो वर्ष यस कार्यक्रमको लागि १७ लाख ८० हजार खर्च लेखेको देखिन्छ । गरीबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ को परिच्छेद १० को २ मा स्थानीय तहमा शाखा तथा उद्यम विकास समितिले कार्यक्रमको नियमित अनुगमन गर्नुपर्ने उल्लेख छ।उद्यम विकास समितिले गरेको अनुगमनको प्रतिवेदन उद्यम विकास समितिको सदस्य सचिवले कार्यालय समक्ष पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा प्रतिवेदन कार्यलयसमक्ष पेश गरेको पाइएन । निर्देशिकामा भएको व्यवस्थाको पालनातर्फ कार्यालयले ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।साथै यस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा उद्यमशिलतामा टेवा पुग्ने तथा सिप विकास मार्फत जिविकोपार्जन हुने किसिमले गर्नुपर्दछ ।

४० अनुदानको अनुगमन

सार्वजनिक निकायबाट उपलब्ध गराईएको अनुदानको सही सदुपयोग भए नभएको एकीन गर्न अनुदान उपलब्ध गराउने निकायले समय समयमा अनुगमन गर्नुपर्दछ।तर पालिकाले देहायअनुसार कृषि, पशु, शैक्षिक सेवा, सामान खरिदमा तथा विभिन्न सहकारी संस्थालाई बीउपूँजी तथा अनुदानमा रु अनुदान खर्च लेखेको छ।तर पालिकाबाट बितरण भएको अनुदानको सहि सदुपयोग भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन तथा सोबाट प्राप्त उपलव्धी मापन गरेको छैन।साथै अनुदान सम्बन्धमा स्थानीय अनुदान नीति तय गरेका छैन।तसर्थ अनुगमनलाई प्रभावकारी वनाई संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट वितरण हुने अनुदानमा दोहोरोपना नहुने गरी अनुदानग्राहीको जीबनस्तरमा सुधार आएको यकिन गरी रकमको पूर्ण सदुपयोग गराउनेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।पालिकाबाट सञ्चालन भएको कहि कार्यक्रम तथा गतिविधिहरुको उदाहरण निम्नानुसार रहेका छन् ।

क्र.सं.	कार्यक्रमकोविवरण	छनौट भएको फर्म	कृषकको नाम	ठेगाना	रकम रु हजारमा	गतिविधिहरु
१.	नयाँ तरकारी पकेटनिरन्तरता कार्यक्रम	लालीगुराँस कृषि तथापशुपन्छी फर्म	बासुदेव कार्की	का.गा.पा ४ बन्चरे		तरकारीखेतीको लागि टनेल तथा सिचाँई कूलो निर्माण,विभिन्न जातका तरकारी खेती,बालीसंरक्षण तथा असल तरकारी खेती अभ्यास
२.	किसान सूचीकरण	गणक छनौट		गाउँपालिका भरि	२५४	किसानसूचीकरण कार्यविधि बमोजिम किसान सूचीकरण
३.	कृषि ,पशु तथा मत्स्यतथ्याङ्क प्रविष्ट कार्यक्रम	कृषितथा पशु प्राविधिकहरु	कार्यविधिअनुसार random data collection and entry	गाउँपालिका भरि	९२	कार्यविधिबमोजिम किसानको तथ्याङ्क संकलन र प्रविष्ट
प्रदेश सशर्तअन्तर्गत						
१.	फलफूल (किवी)प्रवर्द्धन कार्यक्रम कालिञ्चोक ६	अडानथली किवी उत्पादनकृषक समूह	ललित बहादुर बस्नेत	कालिञ्चोकगाउँपालका ६ को अडानथली,पिर्खेपा र लेप्पुड्मा	११३३	किविथाङ्ग्रा, टि बार,तार निर्माण तथा बगैचा विस्तार अन्तर्गत किवि विरुवा रोपाई
२.	प्राङ्गारिक अकबरेखुर्सानी प्रवर्द्धन कार्यक्रम कालिञ्चोक २	बाबरे कृषि तथापशुपन्छी फार्म	बीर बहादुर पाण्डे	का.गा.पा २ बाबरे	४५७	टनेलनिर्माण ,विरुवा रोपाईं,बाली संरक्षण,तरकारी खेती क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम
गाउँपालिकाको तर्फबाट						
१.	उत्पादनमाआधारित प्रोत्साहन कार्यक्रम अन्तर्गत मिनी टिलर पेट्रोल खरिद तथा वितरण	प्रत्येक वडाबाट ५/५जना कृषक छनौट	गाउँपालिकाभरिका छनौट भएका कृषक		९७६	मिनी टिलर वितरण
२.	माटो परिक्षणकार्यक्रम अन्तर्गत माटो परिक्षण किट खरिद			गाउँपालिका भरि	२०५	माटो परीक्षणकार्यक्रम
३.	अगुवा कृषक तालिम	प्रत्येक वडाबाट ३०-३५जना कृषक		सबै वडा	४५०	असलकृषक अभ्यास,व्यवासायिक कृषिको बारेमा जानकारी तथा कृषि सामग्री वितरण
४.	७५ प्रतिशत अनुदानमारैथाने बाली खेती	दाजुभाईकृषि तथा पशुपन्छी फर्म-०७ र कालिञ्चोक कृषि फर्म तथा सप्लायर्स	गणेश शिवाकोटी रपुष्कर शिवाकोटी	वडा नं.७	८९	रैथाने बालीको क्षेत्रविस्तार तथा व्यवसायिक उत्पादन

४१ **मसलन्द तथा कार्यालय सामान**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५ अनुसार सार्वजनिक निकायले कुनै पनि खरिदको लागि तोकिएबमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने र दफा ८(२) मा यस ऐन र ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम खरिद गर्दा प्रतिस्पर्धा सीमित हुने गरी टुक्रा टुक्रा पारी खरिद गर्नु नहुने उल्लेख छ।पालिकाले कार्यालय सामानको लागि पालिका तर्फ रु १,११,८३,०००।- गरी विनियोजन गरेकोमा रु

७४,७३,८३७।- को खर्च भएको पाइयो।सार्वजनिक खरिद प्रक्रियामा प्रतिस्पर्धा, स्वच्छता, इमान्दारिता, जवाफदेहिता र विश्वसनीयता प्रवर्द्धन गर्न खरिद योजना निर्माण गर्ने, खरिद माग प्राप्त गर्ने, खरिद गर्ने सामानको लागत अनुमान तयार गरी प्रतिस्पर्धात्मक तवरबाट खरिद गर्ने जस्ता प्रक्रियाहरु पुरा गरी सार्वजनिक खरिद कार्य गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

४२ **कार्यक्रम अभिलेख खाता**

सार्वजनिक गोष्ठी, सार्वजनिक रुपमा दिइने आय आर्जन, सीप विकास, सशक्तिकरण, चेतना जागरण जस्ता तालिम सञ्चालन, चेतनामूलक सूचना/विज्ञापन/रेडीयो कार्यक्रम जस्ता कार्यमा खर्च शिर्षक नं २२५२२ कार्यक्रम सम्बन्धी खर्च शीर्षकवाट यस वर्ष रु ४,१२,४०,८८७ खर्च भएको देखिन्छ ।यस्ता कृयाकलापमा खर्च गर्दा भएको खर्च र उपलव्धी देखिने गरी कार्यक्रम अभिलेख खाता राख्ने गरेको छैन । कार्यक्रम अभिलेख खाता नराखेकोकारण खर्च रकमबाट प्राप्त उपलव्धी मापन गर्न सकिने आधार भएन।त्यसैले यस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरी खर्च गर्दा खर्च र उपलव्धी स्पष्ट देखिनेगरी अभिलेख राख्नुपर्दछ ।यस्तो कार्यमा पालिकाले सुधार गर्नुपर्ने देखिएको छ ।

४३ **पशु विकास तर्फका कार्यक्रमहरु**

पालिकाले यो वर्ष पशु विकास तर्फ बाख्रा पकेट निरन्तर कार्यक्रम,बाख्रा प्रवद्धन कार्यक्रम लगायतका कार्यक्रममा रू. २८,४४,०००।– खर्च भएको देखिन्छ।यस्ता कार्यक्रम संचालन गर्दा नाफामूलक संस्थालाई समेत अनुदान दिएको,सहकारी संस्था,कृषि समूह छनौट गर्ने आधार नलिएको, शत् प्रतिशत अनुदान दिएको जस्ता व्यहोरा देखिएका छन्।यस्ता कार्यमा कार्यालयले सुधार गर्नुपर्दछ ।पालिकाबाट संचालन भएका पशुविकास तर्फका केहि कार्यक्रमहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

कार्यक्रम। आयोजनाको नाम	भुक्तानी रकम	अनुदान वितरण भएको समूह	सम्पन्न गरिएको स्थान	स्रोत	गरिएका क्रियाकलापहरु
बाख्रा पकेट निरन्तरता कार्यक्रम	७०२०००	गुरासे मिलिजुली बाख्रा पालक कृषक समूह	का गा पा ९	संघिय सशर्त बजेट	वडा नं ९ मा रहेको गुरासे मिलिजुली बाख्रा फार्म मा रहेका सदस्यहरु ले ४ वटा बाख्रा गोठ निर्माणि भयको
बाख्रा प्रवर्धन कार्यकर्म	५०००००	हाम्रो साना किसान सहकारी	का गा पा ८	प्रदेश सरकार नगद अनुदान	बाख्रा तथा बिउको बोका खरिद गरि ल्यायको
बंगुर प्रवर्धन कार्यकर्म	३५००००	कल्याणी बंगुर फार्म	का गा पा ९	प्रदेश सरकार नगद अनुदान	१४ वटा बंगुर खरिद तथा बंगुर खोर निर्माण गरियको
epidemic तथा आकस्मिक रोग नियन्त्रण कार्यकर्म	१५००००			संघिय सशर्त बजेट	उक्त बजेट अन्तर्गत पी पी आर रोगको खोप कार्यक्रम का लागि लजिस्टिक समान खरिद साथै lampy स्कीन रोगको रोकथामका लागि १००० DOSE को vaacine खरिद गरिएको

४४ **वडा कार्यालय सञ्चालन-**

मासिक रुपमा वडामा कार्यालय सञ्चालन गर्नका लागि पालिकाबाट रु २०,००० विनियोजन भई बर्ष भरिमा जम्मा १९,२०,००० खर्च गरेको छ। सो रकम इन्धन सञ्चार, पानि विजुली, खाजा तथा खाना खर्च, विविध र कार्यसञ्चालन वापत जस्ता शिर्षकमा बाँडफाड गरी खर्च गर्ने परिपाटि रहेतापनि वडा कार्यालयहरुले पेट्रोलको कुपन आवश्यक स्टेशनरी तथा अन्य सामाग्री समेत पालिकाको स्टोरंबाट बुझ्ने गरेको पाइएको छ।पदाधिकारी को सेवा सुविधामा इन्धन सञ्चार र यातायात समावेश भएतापनि पुन पालिका तथा वडामा पनि उक्त शिर्षकमा खर्च गरेको देखिएकोले सेवा सुविधामा दोहोरो पर्ने भएकोले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली बनाइ खर्च प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्दछ।

४५ विविध परीक्षण

४५.१ **शिर्षक फरक खर्च** - आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तीय उत्तरदायीत्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को १० मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन जाच गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस पालिका कायालयले सर्शत स्वास्थ्य शिर्षकबाट पालिकाले दरबन्दी भन्दा बाहिर नियुक्ती रेका स्वास्थ्य तर्फका करारका कर्मचारीलाई ५जना कर्मचारीलाई १२ महिनाको मासिक रू १९८००।००दरले जम्मा रू ११,८८,०००।०० भुक्तानी गरेको नियमसंगत नदेखिएकोले संघिय संचित कोष दाखिला गर्नु पर्ने देखिएको रू

प्रमाण पेश नगरेको	११,८८,०००

४५.२ **भाडा भुक्तानी** - आयकर ऐन २०५८, को दफा ८८ मा वासिन्दा ब्यक्तीले नेपालमा स्रोत भएको भाडा भाडा भुक्तानीमा १० प्रतिशत अग्रिम कर कट्टी गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । यस कार्यालयले निम्न निर्माण कार्यको समान ढुवानीमा भाडा रकम राखी प्राबिधिक बिल अनुसार भुक्तानी गरेको देखिन्छ छ भने भाडाको बिल भौचर संग राखेको देखिएन । यसरी भाडाबिल बेगर भुक्तानी गरेको वास्तविक हो भन्न सकिएन । अत कार्यालयले भाडा भुक्तानी वापत कट्टी गर्नु पर्ने रकम असुल गरी दाखिला गर्नु पर्ने देखिएको रू

भौचर नं.	योजनाको नाम	समानको नाम परिमाण	दिएको दर	रकम	भाडा कर
१८।२०८१।३।२३	सेङगरे जर्नापाले सडक ढलान उ स	सिमेन्ट प्रयोग ८५९बोरा	११६	९९६४४	९९६४
२३।२०८१।३।२३	कुभिण्डे पोखरे बुढीलोसे धारापानी सोरूडखोला	३४१	११६	३९५५६	३९५५

असुल गर्नुपर्ने	९,९६४

४५.३ **सहकारी अनुदान** - वितरणमुखी खर्चलाई नियन्त्रण गर्दै संघ प्रदेश र स्थानिय सरकारको रकमलाई पूर्वाधार विकास तथा दीर्घकालीन पुजी निर्माण हुने कार्यमा खर्च गर्नुपर्दछ । जसबाट नाफा कमाउने उद्देश्यले स्थापित संस्थालाई अनुदान उपलब्ध गराउन मिल्दैन ।यदि उपलब्ध गराउने हो भने पनि सार्बजनिक रुपमा निशुल्क वा न्युन शुल्कमा सेबा उपलब्ध गराउने सुनिश्चित हुनुपर्दछ।यस कार्यालयले निम्न सहकारी संस्थाको भवन निर्माण र घेरावार कार्यको लागि रकम उपलब्ध गराएको छन भने उक्त सहकारी ऋण लगानी गरेर नाफा कमाउने उदेश्यले स्थापना भए नभएको प्रमाण एकिन नगरी पालिकाकले बजेट बिनियोजन गर्ने र भवन निर्माण गर्ने देखिन्छ भने अर्कोतिर सहकारी भवन निर्माणको लागी कृर्षि ज्ञान केन्द्र र सहकारी बिभागबाट समेत भवन निर्माणको कार्य हुने देखिएकोले यस कार्यालयबाट सहकारीमा लगानी भएको रकम दोहोरो भए नभएको प्रमाण समेत राखेको देखिएन ।साथै ती सहकारीबाट सबै बर्गका नागरीकलाई निशुल्क वा न्युन सेबा प्रबाह हुने सुनिश्चित छैन ।अत यसरी पालिकाले बिकास निमार्णका कार्य नगरी सहकारी संस्था भवन निर्माण गर्ने कार्य नियमसंगत देखिएन । अत यस्ता कार्यमा नियन्त्रण हुनु पर्दछ ।

भौचर न	योजनाको नाम	सकारीको नाम	भुक्तानी रकम
५।२०८१।३।२३	सकारी भवन निर्माण	कौशिक खप्तडी किसान सहकारी	७०००००
	सकारी भवन निर्माण	कौशिक खप्तडी किसान सहकारी	४०००००
२२९।२०८१।३।२४	सहकारी भवन घेरावार	कालिञ्चो सहकारी	१०००००

४५.४ **जनतासँग अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष कार्यक्रम** - स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा लक्ष्य एव उदेश्य एकिन गरी बजेट तथा कार्यक्रम ल्याउनु पर्ने ब्यवस्था छ ।यस पालिकाले लक्ष्य एवं उद्वेश्य एकिन नगरी सोझै बजेट राख्ने र योजनामा खर्च गर्ने देखिन्छ । यसरी लक्ष्य एकिन नगरी अध्यक्ष जनतासंग कार्यक्रमका १२ वटा योजनामा रु ३३६०७९१।०० र

उपाध्यक्षसँग जनता कार्यक्रमका ३ वटा योजनामा रू १६६४८१७।०० खर्च गरेको देखिन्छ। अतः कार्यालयले कार्यक्रम ल्याउदा लक्ष्य उद्देश्य र प्राथमिकता एकिन गरेर ल्याउनु पर्दछ । यसरी खर्च गरेका योजना केही उदाहरण निम्न छन् ।

सि. नं.	कार्यक्रमको नाम	योजनाको नाम	रकम
१	जनतासंग अध्यक्ष कार्यक्रम	वडा न९ लिफ्ट सिचाई	४६२२३८
२		वडा न ६ वडा कार्यालय प्लाष्टर	८५००००
३		वडा न ६ छिपु खानेपानी योजना	३०००००
४	जनतासंग उपाध्यक्ष कार्यक्रम	कौशिक सप्तरी साना किसान सहकारी संस्था	७०००००
५		वानरे स्वास्थ्य भवन निर्माण	८१४८१७

४५.५ **योजना कार्यान्वयन** -पालिकाले निर्माण गरेको टोल बिकास संस्था (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि २०७८ को बुदा न ११को छ मा संस्थाले आफ्नो कारोवारको बार्षिक प्रतिबेदन र साधारण सभाको बिवरण वडा कार्यालयमा र गाउपालिकामा पेश गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ भने १२मा १००वटा घर धुरी हुनु पर्ने ब्यवस्था छ ।पालिकाले निम्न टोल बिकास संस्थाबाट निर्माणको कार्य गरेको देखिएकोमा कार्यबिधिमा तोके बमोजिमका कागजात प्रमाणअभिलेख राखेको देखिएन ।अत पालिकाले टोल बिकास संस्थाबाट कार्य गराउदा कार्यबिधिको पालना गरी कार्य गराउन तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।

सि न	योजनाको नाम	टोल बिकास संस्थाको नाम	भुक्तानी रकम
१	सानीवाट ठुलोवाटा भवन निर्माण वडा न२	निको वडाभुमे टोल बिकास संस्था	२०००००
२	स्यारवरेङ गोरेटो बाटो निर्माण वडा न२	निको वडाभुमे टोल बिकास संस्था	२०००००
३	ठाडीडोल खोला पुल ढलान वडा न२	निको वडाभुमे टोल बिकास संस्था	२०००००
४	छुडापु घाट भवन निर्माण वडा न२	निको वडाभुमे टोल बिकास संस्था	२०००००
५	भैरुङ गुफा बाटो निर्माण वडा न२	भैरुङपान धारापानी गुफा टोल बिकास संस्था	१५००००
६	लप्से भिर गोरेटो बाटो निर्माण	सुध्दि सुवास स्मृति टोल बिकास संस्था	१५००००
७	आठटारे घाट भवन निर्माण	सहिद स्मृति टोल बिकास संस्था	१५००००
८	दस्तखत सामुदायिक भवन ब्यवस्थापन	सहिद स्मृति टोल बिकास संस्था	१५००००
९	लप्से सेतिदेबि मन्दिर ब्यवस्थापन	सहिद स्मृति टोल बिकास संस्था	१५००००

४६ **सोधभर्ना-**

संघीय सरकारको शसर्त कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न रोगका दिर्घरोगीहरुलाई मासिक रु ५००० का दरले नीति अनुरुप सामाजिक सुरक्षा अन्तर्गत एकल कोष खाता मार्फत रु १०,२,००० विनियोजन गरेकोमा देखिन्छ।पालिका चालु खर्च बाट भौचर नं. १२५ र १९५ बाट १२,९७,००० खर्च देखिन्छ। शर्सत चालु १८६ नं. बाट सोधभर्ना गरी रु ५००००० सञ्चित कोषमा जम्मा गरे तापनि बाँकी रकम संचित कोषमा आम्दानी बाधिएको पाइएन। सशर्तको शर्त अनुरुप खर्च भएको रकम सञ्चित कोषमा जम्मा गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु

सोधभर्ना नलिएको	५,०२,०००

४७ **सवारी साधन मर्मत तथा इन्धन खर्च-**

सवारी साधन मर्मत संभार शिर्षकमा यस आ.व मा रु ३५ लाख वजेट विनियोजन भएकोमा रु २९९२६१४ बजेट विनियोजन भएकोमा सबै वजेट खर्च भएको देखिन्छ।इन्धन पदाधिकारी तथा कार्यालय प्रयोजनका लागि रु ५० लाख विनियोजन भएकोमा ४५९१८३८ लाख विनियोजना भएकोमा सो सबै खर्च भएको देखिन्छ।कतिपय सवारी साधनको मर्मत देखिने लगबुक तथा मर्मत आदेश बिना रकम

भुक्तानि भएको देखिन्छ । नगर पालिकाले आफ्नो आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली मार्फत यस्ता कुरालाई नियन्त्रणगरि वित्तिय सुशासन कायम गर्नुपर्छ । यस वाहेक विभिन्न योजनाहरूको कन्टेन्जेन्सीवाट तथा वडाको प्रशासनिक खर्चबाट पनि इन्धन तथा मर्मतमा खर्च गरेको देखिन्छ । नियमानुसार कन्टेन्जेन्सी खर्चलाई व्यवस्थित गर्न अद्यावधिक अभिलेख राखेको देखिदैन ।

४८ **त्रिपालको भर्पाइ -**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ (१०) मा जिम्मेबार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च लेख्न वा भूक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजपत्र संलग्न भए वा नभएको तथा भूक्तानी दिन रित पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ ।विपत व्यबस्थापनका लागि भनि विभिन्न समयमा त्रिपाल खरिद भएकोमा भौचर नं १७ बाट मिति २०८०।६।१० मा महालक्ष्मी ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स लाई रु ३०५१०० भुक्तानी गएको देखिन्छ । १५*१८ साइजका त्रिपाल २५० संख्यामा रहेकोमा २१० वटा त्रिपाल वडा कार्यालयबाट वितरण भएको भरपाई श्रेस्तामा संलग्न पाइयो । बाँकी वडा नं १ र ३ ले २० का दरले लगेको त्रिपाल पिडितले बुझेको भरपाइ नभएकोले वितरण गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रू.

प्रमाण पेश नगरेको	४८,८१६

४९ **जालीको नापी किताब -**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ मा जिम्मेबार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च लेख्न वा भूक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजपत्र संलग्न भए वा नभएको तथा भूक्तानी दिन रित पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ ।विपतमा राहत वितरण गर्नका लागि गत आ व २०७९।८० मा गरिएको जालि खरिद गरि वोलपत्र मार्फत सागर एण्ड शिशिर कन्स्ट्रक्सन सँग सम्झौता गरेकोमा मिति २०८०।११।१७ मा भौचर नं. ३४१ बाट रु २१८७९९६ को जाली खरिद गरेको छ । उक्त ग्याबिन जालि विपत व्यबस्थापनको कार्यमा खपत भएको भनिएकोमा कुन कुन कार्यमा खर्च भएको पुष्टि हुने कागजात तथा प्राविधिक बाट पुष्ट्याई गर्ने कागजात पेश गर्नुपर्ने रू.

प्रमाण पेश नगरेको	२१,८७,९९६

५० **लागत अनुमान नभएको**

सार्वजनिक खरिद ऐनको दफा ५को १ मा सार्वजनिक निकायले कुनै पनि खरिदको लागी तोकिए बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । यस पालिकाले आर्थिक बर्ष २०८०।८१ मा कार्यालयबाट खरिद गरी भुक्तानी गरिएका कोटेशनका कार्यको लागत अनुमान तयार नगरी सोझै कोटेशन माग गरी भुक्तानी गरेको देखिन्छ । यसरी लागत अनुमान तयार नगरी सोझै कोटेशन लिई खरिद गरिएको कार्य नियमसंगत हो भन्न सकिएन । अत कार्यालयले यस्ता कार्यमा नियन्त्रण गरी खरिद ऐनमा उल्लेख भएको ब्यवस्था पालना गर्नु पर्दछ । केही उदाहरण निम्न छन ।

भौचर नं. र मिति	समानको नाम	भुक्तानी रकम	कैफियत
३६।२०८०।७।१	पशुपंक्षी उपचारका लागि औषधी खरिद	२९७०८०	लागत अनुमान नभएको
१८९।२०८१।३।२०	इपिडोमिक तथा आकस्मिक रोग नियन्त्रण औषधी खरिद	१२००००	लागत अनुमान नभएको
६।२०८०।११।११	सिगटी अस्पताल ल्याब समान खरिद	२६३६७६	लागत अनुमान नभएको
११।२०८०।३।२४	सिगटी अस्पताल ल्याब समान खरिद	२०५२८०	लागत अनुमान नभएको
१२।२०८१।३।२४	सिगटी अस्पताल ल्याब समान खरिद	२९५६९२	लागत अनुमान नभएको

५१ **नविकरणीय उर्जा प्रविधि जडान**

गो.भौ.नं.२२ मिति २०८१।०३।२० पालिकाले नविकरणीय उर्जा प्रविधि जडान कार्यक्रमको लागि ७ वटा सोलार प्यानल, चार्जिङ्ग कन्ट्रोलर,सोलार सडक वत्ति लगायतका ६ प्रकारका सामान तथा जडान र विक्रि पश्चात सेवाको सेवाको लागि सनस्टार मल्टिपर्पोज एण्ड कन्ट्रक्सन कम्पनी प्रा.लि. लाई रू.८४३३६१।– भूक्तानी भएको छ।विक्रि पश्चातको सेवाको लागि रू.४००० भूक्तानी भएकोमा उक्त सेवा दिएको देखिदैन । सेवा नदिएर भूक्तानी भएको रकम असुल गरी संघीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने रू.

असुल गर्नुपर्ने	४,०००

५२ **न्यानो झोला खरिद**

गो.भौ.नं.९२ मिति २०८०।११।११ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी गरेको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुको मार्गदर्शनमा प्रसुतिका आधारमा अनुमान गरी न्यानो झोलाको लागि अस्पतालहरुले सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली अनुसार तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार खरिद गरी सो अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट गुणस्तर परीक्षण गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । यस पालिका अन्तर्गतका बर्थिङ सेन्टरमा यो वर्ष ३०० वटा न्यानो झोला रू.२९८८२८।– मा खरिद भएकोमा कति व्रथिङ्ग सेन्टरमा कति वटा हस्तान्तरण गरी कति वाँकि रहेको छ भन्ने तथ्यांक पालिका सँग रहेको छैन ।तसर्थ पालिकाले तथ्यांङ्क अद्यावधिक गरि माग र आवश्यकताको वस्तुनिष्ठ आङ्कलन गरी गुणस्तरीय झोला खरिद गर्नुपर्दछ । साथै गुणस्तर परीक्षणको प्रमाण समेत स्रेताको साथमा राखेको छैन । लामो समय भण्डारण गर्दा सोको गुणस्तरमा ह्रास आउने हुनाले त्यसतर्फ समेत पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

५३ **नाफामूलक संस्थालाई अनुदान**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ वितरणमुखी खर्चलाई नियन्त्रण गर्दै संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकमलाई स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा दीर्घकालीन पुजी निर्माण हुने कार्यमा खर्च गर्नुपर्दछ। जसबाट नाफा कमाउने उद्देश्यले स्थापित संस्थालाई अनुदान उपलब्ध गराउन मिल्दैन।यदि उपलब्ध गराउने हो भने पनि सार्बजनिक रुपमा निशुल्क वा न्युन शुल्कमा सेबा उपलब्ध गराउने सुनिश्चित हुनुपर्दछ ।त्यसबाट उपरोक्त बमोजिम सेबा प्रबाह हुने सुनिश्चित छैन ।यस्तो प्रकारको खर्चको अभिलेख राखि जनतालाई उक्त संस्थालाई दिएको अनुदानबाट जनताले निशुल्क वा न्यून शुल्कमा सेवा उपलव्ध गराउने व्यवस्था सुनिश्चित हुनुपर्दछ ।नाफामूलक संस्थालाई अनुदान दिएको केहि उदाहरण निम्नानुसार रहेका छन् ।

क्र.सं.	कार्यक्रम	अनुदान दिएको संस्था	अनुदान रकम
१.	बंगुर प्रवर्धन कार्यकर्म	कल्याणी बंगुर फार्म	३५००००
२.	प्राङ्गारिकअकबरे खुर्सानी प्रवर्द्धन कार्यक्रम	बाबरेकृषि तथा पशुपन्छी फार्म	४५७०००
३.	७५प्रतिशत अनुदानमा रैथाने बाली खेती	दाजुभाईकृषि तथा पशुपन्छी फर्म-०७ र कालिञ्चोक कृषि फर्म तथा सप्लायर्स	८९०००

५४ **प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम**

स्थानीय तहमा सूचीकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारी प्रत्याभूत गराउन एवम् सामूदायिक पूर्वाधारहरुको विकास मार्फत नागरिकको जीवनयापनमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थानीयतहभित्र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७५ को दफा २(१) बमोजिम नगरपालिकाले बेरोजगारको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरेर, सुचीमा समावेश भएकाहरुलाई प्राथमिकिकरण गरी प्राथमिकता क्रम अनुसार, कामका लागि रोजगार कार्यक्रममा संलग्न गराई रोजगारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा, कार्यालयले बेरोजगार संख्या १५५७ लाई सूचिकृत गरकोमा जम्मा ९१ जना अर्थात सूचिकृत वेरोगारको ५.८४ प्रतिशतले मात्र रोजगार पाएका छन्।कामका लागी रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वियनका लागि निर्देशिकामा उल्लेखित व्यवस्थाहरुको पालना नगरी अत्याधिक संख्यामा योजना छनौट भएको, पूर्वाधार एवम् अन्य विकास निर्माणका लागि अधिकाँश योजना छनौट नभई, अनुत्पादनमुलक कार्य गराउने गरी योजना छनौट भएका छन् । साथै श्रमिकको संख्या पनि अत्याधिक रहेकोले कार्यक्रमको उद्देश्य अनुरुप लक्ष्य हाँसिल गर्ने गरी कार्यान्वयन भएको पाईएन । यस कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीय तहभित्रका वडाहरुमा सडक नाला, मोटर बाटो, इनार, प्रतिक्षालय निर्माण कार्य लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरी यस वर्ष ९१ जनालाई रोजगारी उपलव्ध गराई रु ११८२७४५.४खर्च गरेको छ । लक्षित वर्गलाई ६० दिनदेखि १०० दिनसम्म रोजगारी उपलब्ध गराएको छ ।पालिकाले योजना छनोट गर्दा दिगो किसिमको योजना छनौट गरी कार्यक्रमको उद्देश्य अनुसार धेरै बेरोजगारलाई रोजगार दिने तर्फ कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।

५५ **पेश्की बाँकी**

पेश्की बाँकी - आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४७ अनुसार दिईएको पेश्की लिने व्यक्ति तथा संस्थाले काम सम्पन्न भएको पन्ध्र दिनभित्र खर्च प्रमाणित गर्ने आवश्यक बील भरपाई र कागजात सहितको प्रतिवेदनका आधारमा कार्यालय समक्ष पेश गर्नुपर्ने र कार्यालयले पेश भएको सात दिनभित्र फछ्यौंट गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ।नियममा भएको व्यवस्था अनुसार कार्यालयले दिएको म्याद ननाघेको तथा म्याद नाघेको पेश्कीको निम्नानुसार विवरण तोकिएको समयमा नै कार्य सम्पन्न गरी पेश्की फछ्यौट गर्ने तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्दछ ।म्याद नाघेको निम्नानुसारको व्यक्तिगत तथा पदाधिकारी पेश्की फर्छौट गर्नुपर्ने रू.

पेश्की लिनेको नाम	पेश्कीको विवरण	यस वर्षको थप		कैफियत
		म्याद नाघेको	म्याद ननाघेको	
विन ोद आचार्य	संचार महसुल	६०००		कर्मचारी पेश्की
सित्का माध्यामिक विध्यालय	सित्का मा वि ब्यबस्थापन तथा विज्ञान पार्क निर्माण	१,५०,०००.००		संस्थागत पेश्की
सोम बहादुर थामी	अन्य विविध खर्च - आयोजना, सामाजिक सुरक्षा तथा घटना दर्ता सम्बन्धी विभिन्न बैंठकको चियापान लगायतको खर्च	८१,०००.००		कर्मचारी पेश्की

मोवीलाईजेशन पेश्की

२०८०/०९/०८	२	मिलडाँडा मलेपु सडक का.गा.पा. ८ सुनखानी	आर आर–हिमाली जे.भी. (स्तर वृद्धि गुमुखोला–स्याउली–मिलडाँडा मलेपु थुम्का	२०८०/१०/१४	५,४३,०००.००
२०८०/०९/२७	८८	यावलखोला धुपेनी सडक स्तरोनती वडा न १	हिमाली देवढुङ्गा निर्माण सेवा प्रा. लि.	२०८०/११/०४	५,८३,३३५.००
२०८०/०९/२७	८९	सुगुरे जार्नापाले सडक स्तरोनती वडा न ६	हिमाली देवढुङ्गा निर्माण सेवा प्रा. लि.	२०८०/११/०४	७,४३,३३५.००
२०८०/०९/२७	८९	गुमबेशी तेत्तिसकोटी सडक स्तरोनती वडा न ५	हिमाली देवढुङ्गा निर्माण सेवा प्रा. लि.	२०८०/११/०४	७,४३,३३०.००
२०८०/०९/२९	३	मिलडाँडा मलेपु सडक का.गा.पा. ८ सुनखानी	आर आर–हिमाली जे.भी. (स्तर वृद्धि गुमुखोला–स्याउली–मिलडाँडा मलेपु थुम्का	२०८०/११/०६	५,४३,०००.००
२०८०/०९/२९	९०	थुम्का पिपलबोट सडक चदर्खा सडक स्तरोनती वडा न ९	आर आर–हिमाली जे.भी. (स्तर वृद्धि गुमुखोला–स्याउली–मिलडाँडा मलेपु थुम्का	२०८०/११/०६	५,४३,०००.००
२०८०/१०/१४	१०५	यावलखोला धुपेनी सडक स्तरोनती वडा न १	हिमाली देवढुङ्गा निर्माण सेवा प्रा. लि.	२०८०/११/२०	५,८३,३३५.००
२०८०/१०/२९	११६	प्रताप स्मृति कलेज खवासेटोल लुकापानी वडा कार्यालय सडक वडा न ४	हिमाली देवढुङ्गा निर्माण सेवा प्रा. लि.	२०८०/१२/०५	३,५६,६६५.००
२०८०/१०/२९	११६	सुगुरे जार्नापाले सडक स्तरोनती वडा न ६	हिमाली देवढुङ्गा निर्माण सेवा प्रा. लि.	२०८०/१२/०५	३,५६,६६५.००
२०८०/११/०९	१२१	गुमुखोला स्याउली सिसागोलाई सिमस्वारा सडक स्तरोनती	डिमुन कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि	२०८०/१२/१४	१,६६,६६७.००
२०८०/११/०९	१२१	थुम्का पिपलबोट चदर्खा सडक स्तरोनती वडा न ९	डिमुन कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि	२०८०/१२/१४	१,६६,६६७.००
२०८१/०१/०३	१५५	थुम्का पिपलबोट सडक चदर्खा सडक स्तरोनती वडा न ९	डिमुन कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि	२०८१/०२/०७	१,६६,६६६.००
				पेश्की	२,३७,०००

५६ **दुधमा अनुदान**

पालिकाले आर्थिक बर्ष २०८०।८१मा दुध उत्पादन गर्ने किसानलाई प्रति लिटर रू ३ का दरले दुध अनुदान दिने भनि बजेट बिनियोजन गरेको देखिन्छ ।पालिकाले भौचार न १३ ।२०८१।३।२४बाट निम्न संस्थालाई रू ४६७२५६।००अनुदान उपलब्ध गराएकोमा उक्त संस्थाहरुले किसानको खातामा रकम जम्मा गरेको प्रमाण पेश गरेको छैन । अत रकम पाप्त गरेका निम्न संस्थाले किसानको खातामा रकम जम्मा गरेको भए प्रमाण पेश गर्ने अन्यथा असुल गर्नु पर्ने देखिएको रू

सि न	संस्थाको नाम	वडा न	रकम
१	आन्जदायक बहुउदेश्यीय सहकारी संस्था	७	२१८४१२।००
२	कालिका भगवती कृषि पशु पोल्ट्री तथा मत्स्य फर्म	६	१०३९९८।००
३	कालिञ्चोक याक चिज उत्पादक कृषक समुह	१	४१०८२।००
४	सुन्द्रावती दुग्ध डेरी उधोग	९	१०३७६४।००

प्रमाण पेश नगरेको	४,६७,२५६

५७ **खर्चको प्रमाण नभएको**

आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तीय उत्तरदायीत्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को १० मा जिम्मेवार ब्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन जाच गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । कार्यालयले बोलपत्रबाट खरिद गरेका मिनि टेलरको भरपाई परिक्षण गर्दा खरिद भएका ५४ थान मध्य ५३ वटाको लागत साझेदारी रहनुको साथै भरपाई पेश भएको देखिन्छ भने १ थान टेलर वडा अध्यक्षको रोहभरमा बुझेको भनि नाम उल्लेख नगरेको भरपाई राखेको देखिन्छ । अत पालिका कार्यालयले उक्त समान कसलाई बुझाएको हो नाम समेत उल्लेख नगरी बितरण गरेको नियमसंगत नदेखिनुको साथै बितरण गरेको प्रमाण गर्नु पर्ने देखिएको रू

प्रमाण पेश नगरेको	१८,३००

५८ **लागत अनुमान एकिन नभएको**

सडक बिभागको नर्म्स अनुसार ढुगा सोलिङ्गको लागि १।२५ श्रमिक लाग्ने र जिल्ला दर अनुसार रू ११८७।५० हुन्छ भने ढुगा खरिदको लागि जिल्ला दर रू १४५०।००भएको अवस्थामा दुबैको अंश जोडदा रू२६३७ ।००हुन जान्छ । पालिकाले पिखुती बन्चरे सडक सोलिङ कार्यको लागि ढुगा सोलिङको लागि प्रति घ मी रू ३१२५।०० राखेको देखिन्छ । जस अनुसार प्रति घ मी ४८८ ।०० का दरले बढी १०५ घ मी को रू ५१२४०।००बढी भुक्तानी भएको देखिन्छ । अतः यस सम्वन्धमा पालिकाले एकिन गरी प्रमाण पेश गर्नु पर्ने देखिएको रू

प्रमाण पेश नगरेको	५१,२४०

५९ **उपभोक्ता समितिको काम**

५९.१ **उपभोक्ताको काम** - सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४४ मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट निर्माण कार्य गराउदा वा सो सम्वन्धी सेवा प्राप्त गर्दा मितव्ययीता, गुणस्तरियता वा दिगोपना अभिवृद्री हुने भएमा वा परियोजनाको मुख्य उद्धेश्य नै रोजगारीको सृजना गर्ने र लाभग्राही समुदायलाई सहभागी गराउने भएमा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूहबाट त्यस्तो कार्य गराउन वा सेवा लिन सकिने उल्लेख छ । साथै नियमावलीको नियम ९७(१४) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट काम गराउदा श्रममुलक कामको निर्धारण, काम वा सेवामा मितव्ययीता, गुणस्तरियता, दिगोपना अभिवृद्धि गर्ने तरिका आम्दानी खर्चको अभिलेख, काम वा सेवाको सुपरिवेक्षण र अनुगमन जस्ता विषयमा सार्वजनिक निकायले अपनाउनु पर्ने कार्यविधी सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले निर्धारण गर्न सक्ने उल्लेख छ । यस कार्यालयले बाटो निर्माण, भवन निर्माण, खानेपानी संरचना र सिचाई कुलो निर्माण जस्ता कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गराई उपभोक्ताले निर्माण कार्यमा प्रयोग गरेको लोडर, एक्जाभेटर, डोजर, रोलर जस्ता हेभि मेशिनहरू प्रयोग गरेको विल भर्पाईको आधारमा निर्माण कार्य सम्पन्न गरेको प्राविधिक प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेको छ । उपभोक्ता मार्फत सम्पन्न गरिएका आयोजना श्रम मुलक, मितव्ययी, गुणस्तरिय र दिगोपना अभिवृद्धि हुने खालको नदेखिएको र परियोजनाको मुख्य उद्वेश्य रोजगारी सृजना गर्ने नभएकोले उपभोक्ता मार्फत निर्माण कार्य गराएको मनासिव मान्न सकिएन । सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले समेत उपभोक्ता समितिबाट गराउन सक्ने कामको कार्यविधि तयार गरेको पाईएन । सार्वजनिक खरिद नियमावलीमा भएको खरिद सम्बन्धी प्रकृयाको अवलम्वन गर्दै प्रतिस्पर्धात्मक र गुणस्तरिय निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने तर्फ कार्यालयको ध्यान जान जरूरी देखिएको छ । केही उदाहरण निम्न छन ।

सि न	उपभोक्ता समितिको नाम	कामको नाम	रकम
१	कालिनाग मा बि आवासिय भवन नि उ स	भवन निर्माण	८०००००
२	बावरे स्वास्थ्य ईकाइ भवन उ स	भवन निर्माण	८१४८१७
३	सुन्दावती कालिञ्चोक सडक नि उ स	सडक निर्माण	१८००५१६
४	आत्मारा अरेल्पारी देवदण्डी डाडाथोक खानेपानी उ स	खानेपानी निर्माण	२५०००००
५	सुङगरे जर्नापाले सडक ढलान नि उ स	सडक ढलान	२५०००००
६	कुभिण्डे पोखरे बुढीलोसे धारापानी सोरूङखोला नि उ स	सडक निर्माण	२८८५९२६
७	बृहत खानेपानी कालिञ्चोक नि उ स	खानेपानी निर्माण	१९०५३७६
८	वडा कार्यालय प्लाष्टर उ स	कार्यालय निर्माण	८५००००
९	तेतिसकोटी मन्दिर ट्रस निर्माण उ स	ट्रस निर्माण	५०००००
१०	अस्मेखोला आर सि सि पुल निर्माण उ स	पुल निर्माण	३०००००
११	कौशिक खप्तडी साना किसान सहकारी भवन नि उ स	भवन निर्माण	११०००००

५९.२ **प्राविधिक बिल र कार्य सम्पन्न** - सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२३(१) मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्वजनिक निकायले रनिङ बिल वा अन्य कुनै बिल बिजकको भुक्तानी गर्दा प्राविधिक नापजाँच गरी नापी कितावमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । उपभोक्ता समितिहरुबाट सञ्चालित योजनाको ठेक्का बिलहरुमा लागत अनुमान र वास्तविक कामको मूल्याङ्कनमा बरावर परिमाण र रकम उल्लेख भएको देखिन्छ । लागत अनुमान बरावर नै मूल्याङ्कन भएको देखिएकाले वास्तविक काम कति भएको हो भन्ने सम्बन्धमा आश्वस्त हुन सक्ने अवस्था देखिएन । प्राविधिकले पेश गर्ने कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनमा कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति र कार्य सम्पन्न भएको मिति लगायतका इन्जिनियरिङ नर्म्स अनुसार बिलमा खुलाउनुपर्ने तथ्याङ्क उल्लेख गरेको पाईएन । यसले गर्दा कुन काम कहिले सम्पन्न गर्नुपर्ने र तोकिएको अवधिमा सम्पन्न भए/नभएको विषयमा यकिन हुन नसकिएको हुँदा प्राविधिकले इन्जिनियरिङ नर्म्स अनुसारको उपभोक्ता समितिको बिल बनाउँदा नापजाँचलाई वास्तविक कार्यसम्पादनमा आधारित बनाउनुपर्दछ ।

५९.३ **नर्म्स भन्दा फरक भुक्तानी** - आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तीय उत्तरदायीत्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को १० मा जिम्मेवार ब्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन जाच गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । यस पालिका कार्यालयले निम्न निर्माण कार्यमा १.६ ईटाको कार्यमा नर्म्स अनुसार अदक्ष श्रमिक ४ रहेकोमा भुक्तानी दिदा ४.९७ राखि भुक्तानी दिएको देखिन्छ । यसरी मुल्याङ्कन गरी भुक्तानी गर्दा बढी भुक्तानी गएको देखिन्छ ।अत यसरी बढी भुक्तानी गएको असुल गरी दाखिला गर्नु पर्ने देखिएको रू

भौचर न. र मिति	योजनाको नाम	समानको नाम	हुनु पर्ने	भएको	फरक	परिमाण	दर	बढि भुक्तानी
५।२०८१। ३।२४	कौशिक खप्तडी साना किसान सकारी भवन निर्माण	१.६इटा वाल	४	४.९७	.९७	५.८५	९२२	५३९३
१६९।२०।८१ ।१।२०	कटुवाचौर सामुदायिक भवन	१.६इटा वाल	४	४.९७	.९७	३।७६	९२२	३४६७
१९२।२०८१ ।३।२३	कार्की मन्दिर नि उ स	१.६इटा वाल	४	४.९७	.९७	७।६२	९२२	७०२६

असुल गर्नुपर्ने	१५,८८६

५९.४ **नापी किताव**- निर्माण सम्वन्धी कामको विवरण नापि कितावमा अभिलेखको रुपमा जनाई राख्नुपर्दछ । प्रयोग गरिने नापि कितावहरु नापी नियन्त्रण खातामा अभिलेख जनाई प्रयोग गर्दा माग फारम भरी निकासा गराई प्रयोग गर्नुपर्नेमा कार्यालयवाट निर्माण कार्यको अभिलेख राख्ने प्रयोजनको लागि नापी कितावको रुपमा प्रयोग नगरी कम्प्यूटरमा राखी लुजसिटको रुपमा प्रयोग गरेको देखियो । उक्त लुज सिटहरु एकिकृत गरी बाइन्डिङ गरी राखेको समेत पाइएन । यसरी लुजसिटमा राख्दा निर्माण कार्यको अभिलेख एकिकृत रुपमा नराखेको कारण परिक्षण तथा मुल्याङ्कन गर्न कठिनाई पर्ने देखिन्छ । साथै लुजसिटमा राखेका विवरणहरु हराउने सम्भावना बढी हुने हुँदा निर्माण कार्यको अभिलेख नापी कितावको रुपमा राखि सोको नियन्त्रणका लागि नापी किताव नियन्त्रण खाता समेत प्रयोगमा ल्याउनुपर्ने देखिन्छ । यस पालिका कार्यालयद्रारा गत आ.वा.मा संचालित योजनाहरुको भुक्तानी यस बष कार्य सम्पन्न भएको आधारमा भुक्तानी दिएको देखिन्छ । लेखापरिक्षणको क्रममा गत आर्थिक बर्षका नापी किताब भुक्तानी बिवरण लेखापरीक्षणको क्रममा पेश नभएकोले जोडजम्मा भिडानगर्न सकिएन । अत कार्यालयले क्रमागत योजनाहरुको नापी किताब एकिकृत गरी राख्नु पर्ने देखिन्छ ।

५९.५ **गुणस्तर परीक्षण**- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५(१) अनुसार सार्वजनिक निकायले आपुर्ति गरेका मालसामान सम्झौतामा उल्लेखित प्राविधिक स्पेशिफिकेसन र गुणस्तर वमोजिम भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने व्यवस्था छ ।यस स्थानीय तहले निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समितिले पेश गरेको ल्याब टेष्ट रिपोट बाहेक निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने सामानको गुणस्तर परीक्षण गरेको पाइएन ।अत कार्यालयले निर्माण तथा खरिद गरेका समानको परिक्षण गराउन तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ । केही उदाहरण निम्न अनुसार छन् ।

सि.नं	निर्माण कामको विवरण	पार्टीको नाम	भुक्तानी रकम
१	आत्मारा अरेल्पारी देवदण्डी डाडाथोक खानेपानी उ स	खानेपानी निर्माण	२५०००००
२	कौशिक खप्तडी साना किसान सहकारी भवन नि उ स	भवन निर्माण	११०००००
३	सुडगरे जर्नापाले सडक ढलान नि उ स	सडक ढलान	२५०००००
४	कुभिण्डे पोखरे बुढीलोसे धारापानी सोरूडखोला नि उ स	सडक निर्माण	२८८५९२६
५	सुन्दावती कालिञ्चोक सडक नि उ स	सडक निर्माण	१८००५१६

५९.६ **अनुत्पादक क्षेत्रमा लगानी** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ को उपदफा (३) मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले विकास योजना छनौट गर्दा आर्थिक विकास तथा गरीबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने, उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने, जनताको जीवनस्तर, आम्दानी र रोजगारी बढ्ने किसिमका योजनाहरुलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने व्यवस्था छ।तर यस गाउँपालिकाले सामुदायिक भवन, मसानघाट क्लब भवन, मन्दिर तथा गुम्बा निर्माण, खेलकुद मैदान जस्ता अनुत्पादक योजनाहरु समेत अधिक संख्यामा छनौट गरी खर्च गरेको पाइयो । यससम्बन्धी केही उदाहरण देहाय अनुसार छन ।

सि. नं.	भौचर नं. र मिति	योजनाको नाम	रकम
१.	४६।२०८०।८।१०	थापा कुल मन्दिर निर्माण	२५००००
२.	४६।२०८०।८।१०	वगालेथापा कुल मन्दर निर्माण	२५००००
३.	४७।२०८०।८।१२	लकुवापानी सेतिदेबी मन्दिर निर्माण	१५००००
४.	४८।२०८०।८।१२	खवासे टोल मन्दिर मर्मत	१५००००
५.	८०।२०८०।८।१२	काभ्रेरूख सेतिदेबि मन्दिर निर्माण	१०००००
६.	७५।२०८०।९।२२	ढिका देबि मन्दिर ट्रस निर्माण	१५००००
७.	१००।२०८०।८।१२	तेतिस कोटी मन्दिर निर्माण	५०००००
८.	१२२।२०८०।११।९	सुनदावती भगवती मन्दिर निर्माण	२९८५७१
९.	१७२।२०८१।१।२३	कार्की कुल मन्दिर निर्माण	१९४३००
१०.	१७१।२०८१।१।२३	अधिकारी कुल मन्दिर निर्माण	२५००००
११.	१९२।२०८१।३।२३	कार्की कुल मन्दिर निर्माण	४०००००
१२.	१८७।२०८१।३।२०	कालिञ्चोक भुमे मन्दिर निर्माण	३०००००
१३.	२२८।२०८१।३।२४	खडका कुल देवता मन्दिर निर्माण	१०००००
१४.	२४५।२०८१।३।२४	थापागाउ सेतिदेबि मन्दिर निर्माण	२०००००
१५.	२४४।२०८१।३।२४	थापागाउ सेतिदेबि मन्दिर निर्माण ३	२०००००
१६	२४०।२०८१।३।२४	सेतिदेबि मन्दिर निर्माण साखल्पु	१०००००
१७	२४१।२०८१।३।२४	लप्से सेति देबि मन्दिर निर्माण	१५००००

५९.७ **जनश्रमदान**- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७(४) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायलाई निर्माण कार्यको बिल भुक्तानी दिँदा लागत अनुमानमा रहेको मुल्य अभिबृद्धि कर, ओभरहेड कन्टिन्जेन्सी रकम र जनसहभागीताको अंश कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिनु पर्ने व्यवस्था छ । जस अनुसार निम्न निर्माण कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गराउँदा उपभोक्ता समिति र पालिकाले बेहार्ने अंश उल्लेख गरी सम्झौता भएको देखिन्छ । तर निर्माण कार्य सम्पन्न गर्दा घटी मूल्यांकन भएको अवस्थामा अनुपातिक कट्टी गरी भुक्तानी दिनुपर्नेमा सो गरेको नदेखिएको असूल गर्नु पर्ने देखिएको रू

गो.भौ.नं.	उपभोक्ता समिति र काम	मुल्याङ्न रकम	जनसहभागिता हुनु पर्ने रकम	जनसहभागिता भएको रकम	घटी अनुपातिक कट्टी रकम	शिर्षक
१४३।२०८०। १२।१२	वडा कार्यालय प्लाष्टर उ स	९६००४६	११६९३३	११००४९	६८८७	गा पा
२।२०८१।३।१४	वडा कार्यालय घेरावार उ स ४	१७३१७९	२६३५७	२३१७९	३१७८	उपा का
१८।२०८१।३। २३	सुङगरे जर्नापाले सडक ढलान उ स	२७९३६८१	३२३७८७	२९३६८१	३०१०६	प्रदेश
२३।२०८१।३। २४	कुभिण्डे पोखरे बुढीलोसे धारापानी सोरूडखोला	३२२६९०७	३४५२७९	३४०९८१	४२९८	
२५।२०८१।३। २४	बृहत खानेपानी कालिञ्चोक ८ उ स	२१३०५७९	२२५२०२	२१३४८३	११७१९	
१४३।२०८०। १२।२३	वडा कार्यालय प्लाष्टर उ स	९६००४६	११६९३३	११००४५	६८८८	
१८।२०८१।३। २३	सुङगुरे जारनपाले सडक नि उ स	२७९३६८१	३२३७८७	२९३६८१	३०१०६	

असुल गर्नुपर्ने	९३,१८२

५९.८ **सामुदायिक भवन निर्माण-** स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा २७ मा नक्सा पास नगराई भवन निर्माण गर्न नहुने ब्यवस्था छ भने दफा ९७ मा गाउपालिका तथा नगरपालिका आफ्नो क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक सम्पतिको संरक्षण गर्ने जिम्मेवारी स्थानिय तहको रहेने ब्यवस्था छ । यस पालिका कार्यालयले उक्त उल्लेखित ब्यवस्था बिपरित सरकारी सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण नगरी सार्वजनिक जग्गामा लालपुर्जा र नक्शा पास नगरी निम्न सामुदायिक भवन निर्माण गरी भुक्तानी दिएको रकम नियमसंगत देखिएन ।अत पालिका कार्यालयले यस्तो कार्यमा नियन्त्रण गरी स्थानिय सरकार संचालनको भावना र मर्म अनुसार भवन निर्माण गर्नु पर्दछ ।केही उदाहरण निम्न छन ।

सि न	भौचर न	योजनाको नाम	रकम
१	२३०।२०८१।३।२४	हस्तखेत सामुदायिक भवन ब्यवस्थापन	१५००००
२	२१४।२०८१।३।२३	कुतिस्याङ सामुदायिक भवन ब्यवस्थापन	१२००००
३	१६९।२०८१।१।२०	कटुवाचौर सामुदायिक भवन ब्यवस्थापन	१०००००
४	१२५।२०८०।११।१७	वडा न ३ गोदाम भवन निर्माण	२५००००
५	१०७।२०८०।१०।१७	सामुदायिक भवन निर्माण	१०००००
६	३९।२०८०।७।१९	सामुदायिक भवन निर्माण छपुर्क	१०००००
७	५६।२०८०।८।१८	सातमुल सामुदायिक भवन प्रतिक्षालय	१०००००
८	८।२०८०।६।१०	भतेरेचौर सामुदायिक भवन निर्माण	२००००००

५९.९ **सार्वजनिक परीक्षण** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, दिगो र भरपर्दो वनाउन कार्यक्रमको सामाजिक परीक्षण अन्तर्गत सार्वजनिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने व्यवस्था

बमोजिमको कार्य भएको पाइएन । सार्वजनिक परीक्षणको अभावमा आर्थिक कारोबारमा जवाफदेहिता र पारर्दशिताको प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा बाधा पर्ने देखिन्छ ।

६० **बढी भुक्तानी**

आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तीय उत्तरदायीत्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को १० मा जिम्मेवार ब्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन जाच गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले बाख्रापालन तालिम कार्यक्रमको लागि संगिता बस्नेतलाई भौचर न २२२।२०८१।३।२४बाट रू १०००००।००भुक्तानी गरेकोमा निजले पेश गरेको कागजात परीक्षण गर्दा रू ९७३२५।००को मात्र बिल भरपाई पेश गरेको देखिएकोले रू २६७५।०० बढी भुक्तानी भएको देखिन्छ ।अत कार्यालयले बढी भुक्तानी भएको असुल गरी दाखिला गर्नु पर्ने देखिएको रू

असुल गर्नुपर्ने	२,६७५

६१ **ठेक्का ब्यवस्थापन**

६१.१ **ठेक्का व्यवस्था** - सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ९ मा खुला रुपमा वोलपत्र आह्वान गरी खरिद गर्ने सम्वन्धी व्यवस्था छ । पालिकाले वोलपत्र मार्फत प्रतिस्प्रधी आपूर्तिकर्ता छनौट गरी वार्षिक कार्यक्रम अनुसारका निर्माणका योजना कार्यान्वियन गर्दै आएको छ । यस्ता योजना लागत अनुमान भन्दा २८.१५ देखि ४८.६७ प्रतिशत सम्म घटीमा गर्ने गरी कबोल भए अनुसार कार्यान्वयन गराएको पाइयो । पालिकाले स्वीकृत नम्सका आधारमा तयार भएको लागत अनुमान भन्दा धेरै घटीमा सोही गुणस्तरको कार्य गर्न कबोल गरी अधिकांश योजना निर्माण सम्पन्न गरी भुक्तानी फरफारक गरेको पाइयो । यस्ता योजनाको भुक्तानी गर्दा निर्माण सामाग्री र निर्माण कार्यको गुणस्तर परीक्षण गरेको भए पनि न्यून लागतमा सोही गुणस्तरको कार्य भएको सम्वन्धमा नर्म्समा नै अधिक मूल्याङ्कन भएको हो वा गुणस्तरमा सम्झौता गरी भुक्तानी फरफारक भएको हो सो सम्वन्धमा पालिकाको ध्यानाकर्षण हुनुपर्ने देखिन्छ । साथै निर्धारित गुणस्तरमा कार्य भएको प्रमाणित गरी भुक्तानी गरेका कार्य निर्धारित अवधि सम्म टिकाउ भए नभएको यकिन गर्न प्रणाली सुदृढ गरी न्यून मुल्यमा नै गुणस्तरीय कार्य हुने भएमा नर्म्स समेत सम्वन्धित निकायले पुनरावलोकन गर्नु पर्ने देखिन्छ । यस्ता केही योजनाको विवरण देहायमा उल्लेख छ । लागत अनुमानको तुलनामा उल्लेख्य प्रतिशत घटीमा गर्ने गरी कबोल तथा सम्झौता भएका केही योजना निम्न अनुसार छ ।

क्र.सं.	योजनाको विवरण	ठेक्का नं.	बोलपत्र दर्ता	लागत अनुमान	सम्झौता रकम	घटी प्रतिशत
१	**मिलडाडा मलेपु सडक योजना**	१।२०८०।८१	५	३८३७८९८१	२४८०५१६७	३५।८०
२	यवलखोला देउपानी बागखोर सडक	३।२०८०।८१	६	२८९८०७०३	२०१११०४६	३०।६१
३	तामाखानी लामपोखरी खानेपानी योजना	५।२०८०।८१	५	९५९४४९१	५९६९२२६	३८।२०
४	मिलडाडा मलेपु सडक	४।२०८०।८१	७	९९९७४८८	५८६२७४१	३९।३०

६१.२ **ठेक्का अभिलेख** - सार्वजनिक निर्माण कार्य गर्ने हरेक निकायले ठेक्का अभिलेख म.ले.प.फा.न.५०७ को ढाँचामा अद्यावधिक गरी राखनुपर्ने व्यवस्था छ। निर्माण कार्यको विस्तृत अभिलेखांकनको लागि प्रयोग गरिने ठेक्का सम्बन्धी अभिलेखले कूल गर्नु पर्ने कार्य, हालसम्म भएको कामको परिमाण, मूल्य, कार्य सम्पादन जमानत, पेश्की ग्यारेन्टीको अवस्था, काम सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति, भेरिएशन लगायतको जानकारी उपलब्ध हुन्छ। तर यस कार्यालयले उक्त विवरण देखिने गरी अभिलेख राखेको देखिएन।अतः स्वीकृत ढाचा अनुसार सवै विवरण खुल्ने गरी ठेक्का अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्नुपर्दछ।

६१.३ **भेरिएशन आदेश** - सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५४ को -१ मा खरिद सम्फौता गर्दाका बखत पूवानुमान गर्न नसिकएको परिस्थितीको सम्फौता कार्यन्वनको क्रममा सृजना भएमा सो को स्पष्ट कारण खुलाइ तोकिए बमोजिमको अधिकारीले तोकिएको कार्यबिधी अपनाई भेरिएशन आदेश जारी गर्न सक्ने ब्यवस्था छ।यस पालिकाले यसरी अनुमान गर्न नसकिएको स्पष्ट देखिने गरी कारण

नखुलाई सम्झौतामा कायम भएका आइटमको परिमाण घटी बढी गरी निम्न कार्यको भेरिएशन आदेश रू जारी गरेको देखिन्छ। लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत नै एकिन गर्न सकिन परिमाणको योजना कार्यान्वयन गए पछी भेरिएशन आदेश जारी गरेको नियमसँगत हो भन्न सक्ने आधार देखिएन ।कार्यालयले योजना आयोजनाको लागत अनुमान तयार गर्दाको बखत नै अधिकार पाप्त अधिकारीले लागत अनुमान तथा डइङ्ग डिजाइनको बिस्तृत अध्ययन गरी लागत अनुमान तयार गरी बोलपत्र निष्काशन गर्नुको साथै परिमाण घटी बढीमा भेरिएशन आदेश जारी गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनु पर्दछ ।

सि. नं.	योजनाको नाम	शुरू लागत अनुमान	संशोधन अनुमान	सम्झौता रकम	भेरिएशन रकम	कैफिएत
१.	मेलडाडा मलेपु सडक योजना	३८३७८९८१	३९७४५२७२	२४८०५१६७	८८४०३८	३।५६

६१.४ **बिमा बिल नभएको** - आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तीय उत्तरदायीत्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ को १० मा जिम्मेवार ब्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन जाच गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ ।यस कार्यालयले निम्न निर्माण कार्यको बिल रकम भुक्तानी गर्दा PS आईटममा राखेको बिमा रकमको मु. अ. कर बिजक बेगर भुक्तानी दिएको देखिन्छ । यसरी कर बिजक बेगर भुक्तानी गरेको नियमसंगत नदेखिएकोले निर्माण ब्यावसायीले बिजक लिएको भए सम्बन्धित पार्टीको समायोजन प्रमाण पेश गर्ने अन्यथा असुल गर्नु पर्ने देखिएको रू

सि.न.	योजनाको नाम	पार्टीको नाम	बिमा बिल पेश हुनु पर्ने रकम	बिल पेश भएको रकम	फरक
१	यवलखोला देउपानी बागखोर सडक	हिमालीदेव ढुगां निर्माण सेवा	१२००००	८९२६६	३०७३४

प्रमाण पेश नगरेको	३०,७३४

६१.५ **प्रदेश समपुरक सम्झौता भन्दा बढी भुक्तानी** -लागत साझेदरी सम्झौता पत्र अनुसार मन्त्रालयले ५०प्रतिशत र गाउँपालिकाले ५०प्रतिशत व्यहोर्नेउल्लेख छ।कार्यालयले उक्त सम्झौताको शर्त पालना नगरी निम्न अनुसारको पालिकाले खर्च गर्नु पर्ने रकम प्रदेश समपुरक शिर्षकबाट खर्च गरेको रकम नियमसंगत नदेखिएकोले पालिकाले बढी खर्च लेखेको रकम प्रदेश संचित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने देखिएको रू

भौचर न र मिति	योजनाको नाम	जम्मा मुल्याङ्कन रकम	भुक्तानी हुनु पर्ने	भएको	बढी
२६।२०८१।३।२४	मेलडाडा मलेपु सडक योजना	२५६७७३४३	१२८३८६७१	१३२०८०७४	३६९४०३

प्रमाण पेश नगरेको	३,६९,४०३

६१.६ **कार्य सम्पन्न प्रतिबेदन** - सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४, को नियम ११७ मा सार्वजनिक निकायले सम्पन्न भएका निर्माण कार्य आपूर्ति गरिएको मालसामान वा प्रदान गरिएको सेवा स्वीकार्दा सोको ब्यहोरा राखी प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले खरिद सम्झौता संख्या, सम्पन्न भएको निर्माण कार्य,पाप्त भएको माल समान वा सेवाको बिवरण, निर्माण कार्य सम्पन्न भएको वा मालसमान वा सेवा पाप्त भएको मिति, सम्पन्न निर्माण कार्य,पाप्त मालसमान,वा सेवा स्वीकृत भएको मिति, आदि माथि उल्लेखित बमोजिमको ब्यहोरा प्रतिबेदन तयार भए पछि सार्वजनिक निकायले आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरि भुक्तानीको लागी आर्थिक प्रशासनमा लेखी पठाउनु पर्ने ब्यवस्था छ । यस कार्यालयद्वारा आर्थिक बर्ष २०८०।८१ मा संचालित वा बिगत आ.वा.बाट सर्दै आएका योजना यस बर्ष सम्पन्न भएका आधारमा कार्यालयले कार्य स्वीकार प्रतिबेदन तयार गरी भुक्तानी गरेको देखिन्छ । यसरी कार्यालयले आर्थिक बर्ष २०७९।८० मा कार्य स्वीकार गरी भुक्तानी दिएका योजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न भई त्रुटी सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त भए पछी सार्वजनिक निकायका प्रमुखले त्यस्तो निर्माण कार्य स्वीकृत ड्रइङ्ग डिजाइन वा स्पेशिपीकेशन बमोजिम भए नभएको कुरा प्राबिधिक कर्मचारीबाट जाच बुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिबेदन तयार गर्नु पर्नेमा कार्य सम्पन्न प्रतिबेदन तयार गरेको बिवरण लेखापरीक्षणको समयमा उपलब्ध भएन । कार्य सम्पन्न प्रतिबेदन बेगर कार्यालयले स्वीकार गरेका योजनाहरूको कार्य, स्वीकृत ड्रइङ्ग डिजाइन गुणस्तर र

स्पेसिफिकेशन अनुसार भएको छ भन्न सकिने आधार देखिएन । अत कार्यालयले सार्वजनिक खरिद नियमावलीमा भएको ब्यवस्था बमोजि सम्पन्न योजनाको कार्य सम्पन्न प्रतिबेदन तयार गर्नु पर्दछ ।

६२ **लगत कट्टा** –

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७७ को दफा ११ मा कुनै लाभग्राहीको मृत्यु भएमा, एकल महिला लाभग्राहीले विवाह गरेमा, वा ऐन, नियमावली तथा कार्यविधि बमोजिम लगत कट्टा हुनुपर्ने, लाभग्राहीको हकवाला वा प्रचलित कानून बमोजिमका सूचकले सम्बन्धित स्थानीय तहको वडा कार्यालयमा त्यस्तो घटना भएको ३५ दिनभित्र घटना दर्ता गराई सम्बन्धित स्थानीय तहको अभिलेखबाट नाम हटाउनुपर्ने, लाभग्राहीको नाम कार्यालय प्रमुखबाट निर्णय गराई प्रणालीबाट लगत कट्टा गरी स्थानीयतहको मूल अभिलेखमा समेत जनाउनुपर्ने व्यवस्था छ ।साथै दफा १५ (२) मा भत्ता खाइपाई आएको कनै व्यक्तिको मृत्यु भएमा मृत्यु भएको दिन सम्मको भत्ता मृतकको नजिकको हकवालालाई भुक्तानी दिने भनी उल्लेख छ। पालिकाले देहायका लाभग्राहीको खातामा लगत कट्टा भईसके पनि रु.२,९३,७१७।- बढी रकम लाभग्राहीको खातामा पठाएको हुदा सो रकम फिर्ता गरी संघीय सञ्चितकोषमा दाखिला हुनुपर्ने रु.

क्र.सं	गाउँपालिका/ नगरपालिका	वडा नं.	लक्षित समूह	परिचयपत्र नं.	नाम	नागरिकता नं.	लगत कट्टाको कारण	लगत कट्टा लागु मिति	लगत कट्टा गरेको मिति	महिना	बढी भुक्तानी
1	कालिन्चोक	6	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2002110400873	डिल्लीध्वज कार्की	412833	मृत्यु	2079-07-10	2080-07-13	3	12000
2	कालिन्चोक	7	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1999021103934	फूलमाया सार्की	22017508219	मृत्यु	2080-06-02	2080-06-02	0.28	3724
3	कालिन्चोक	6	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1989040500731	मनमाया थामी	76	मृत्यु	2079-09-01	2080-07-13	3	12000
4	कालिन्चोक	6	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1994040600445	भक्त बहादुर बस्नेत	522830	मृत्यु	2079-06-01	2080-07-13	3	12000
5	कालिन्चोक	4	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1998110800483	कृष्ण कुमारी घिमिरे	2583	मृत्यु	2080-01-28	2080-01-28	12	48000
6	कालिन्चोक	7	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2004050402445	सङ्क माया थामी	22017401545	मृत्यु	2081-03-16	2081-03-16	0.14	1862
7	कालिन्चोक	3	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2004061502431	पुर्ण माया खडका	223030183	मृत्यु	2080-12-09	2080-12-09	०.२१	2793
8	कालिन्चोक	6	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1991010501376	लाल माया थामी	223018376	मृत्यु	2081-02-24	2081-02-24	1.6	4798
9	कालिन्चोक	9	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1990123043961	निल माया खडका	6237	मृत्यु	2081-02-25	2081-02-25	1.5	6000
10	कालिन्चोक	5	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2000100300928	चमार्नी थामी	223018377	मृत्यु	2081-01-28	2081-01-28	2.2	8266
11	कालिन्चोक	2	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2008083001512	मान बहादुर थामी	2240	मृत्यु	2081-01-09	2081-01-09	2.21	10793
12	कालिन्चोक	7	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1991123030754	विष्णु कुमारी राउत	7544	मृत्यु	2081-02-26	2081-02-26	1.4	4532

13	कालिन्चोक	9	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1990123043953	धन माया ठकुरी	6338	मृत्यु	2080-10-22	2080-10-22	2.8	8532
14	कालिन्चोक	2	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1998020101477	श्रीमतीभरुनी थामी	1838	मृत्यु	2080-11-01	2080-11-01	2	8000
15	कालिन्चोक	5	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2000071800591	ठाकुर बहादुर थामी	1355	मृत्यु	2081-01-06	2081-01-06	2.24	11192
16	कालिन्चोक	6	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1995031001969	सन्ज माया थामी	22101834	मृत्यु	2080-05-20	2080-05-20	10.10	41330
17	कालिन्चोक	5	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1999111000909	दिल बहादुर कार्की	40181529	मृत्यु	2080-06-09	2080-06-09	0.21	2793
18	कालिन्चोक	7	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2012071001088	चित्र बहादुर कामी	129	मृत्यु	2080-12-08	2080-12-08	०.२२	2926
19	कालिन्चोक	7	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2012123016027	पदम बहादुर सार्की	७०८१-२२८९	मृत्यु	2081-02-15	2081-02-15	1.15	6000
20	कालिन्चोक	6	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2004040600462	इन्द्र कुमारी अधिकारी	223018।30	मृत्यु	2081-03-14	2081-03-14	०.१६	2128
21	कालिन्चोक	1	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2004112500509	राम्री थामी	2976	मृत्यु	2080-12-10	2080-12-10	०.२	2660
22	कालिन्चोक	4	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2007112500288	बाल कुमारी थापा	2137	मृत्यु	2081-01-02	2081-01-02	2.28	11724
23	कालिन्चोक	9	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2007123022983	बाल कुमारी ओली	६४०४–२५१८	मृत्यु	2081-02-06	2081-02-06	2.24	11192
24	कालिन्चोक	2	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1993100600274	सुखी माया थामी	१२०३–१७९४	अन्य	2081-02-25	2081-02-25	1.5	6000
25	कालिन्चोक	3	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1995010900587	ईन्द्र बहादुर अर्याल	722576	मृत्यु	2080-06-09	2080-06-09	3.21	14793
26	कालिन्चोक	7	अन्य जेष्ठ	1994123047998	शिव प्रसाद	7156	मृत्यु	2080-06-02	2080-06-02	०.२८	3724

			नागरिक भत्ता		शिवाकोटी						
27	कालिन्चोक	5	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1999070800625	तिर्थ बहादुर खड्का	1841	मृत्यु	2081-03-06	2081-03-06	०.२४	3192
28	कालिन्चोक	5	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1999100501792	सुख माया थामी	297108	मृत्यु	2081-02-01	2081-02-01	2	8000
29	कालिन्चोक	6	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1987070200123	धनशोभा थापा	88	मृत्यु	2081-03-05	2081-03-05	०.२५	3325
30	कालिन्चोक	4	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2001101503486	बाल कुमारी अधिकारी	853	मृत्यु	2080-06-03	2080-06-03	०.२७	3591
31	कालिन्चोक	8	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	1989042500093	रघु बिर कामी	644200	मृत्यु	2081-01-27	2081-01-27	2.3	8399
32	कालिन्चोक	5	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2002121800472	दिल बहादुर कामी	1356	मृत्यु	2080-12-13	2080-12-13	0.17	2261
33	कालिन्चोक	1	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2001111201121	हर्क माया थामी	223019167	मृत्यु	2080-06-13	2080-06-13	0.17	2261
34	कालिन्चोक	2	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	2001051004535	मान बहादुर पाण्डे	34505776	मृत्यु	2080-12-08	2080-12-08	0.22	2926
	जम्मा										2,93,717।-

असुल गर्नुपर्ने	२,९३,७१७

६३ **दोहोरो भुक्तानी** –

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७७ को दफा २१ मा स्थानीय तहले ऐनको दफा १७ को उपदफा ९३० बमोजिम नेपाल सरकारबाट नेपाल राजपत्रमा मिति २०७७.०७.२४ मा प्रकाशित अनुसूची- ९ बोमोजिमको सूचना अनुसार बैंक मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले लाभग्राहीको खातामा एउटै त्रैमासिकमा दोहोरो भुक्तानी गरेको छ । दोहोरो भुक्तानी रू.१,१५,९२०। असूल गरी संघीय सञ्चितकोषमा दाखिला गर्नुपर्ने रू.

क्र. सं.	किस्ता	वडा	परीचय पत्र नं.	लाभग्राहीको नाम	ना. प्र. नं	भत्ता रकम
१	४ किस्ता	४	२०४३०४२९०२४९ २०२०४३०४२९०३	कौशिका खवसे	२२३०३०२८	३१९२०
२	१ किस्ता	८	२०११०३२००४९८३ २०११०३२००३९६९	भक्त कुमारी सिवाकोटी	२९२१८९८	१२०००
३	१ किस्ता	८	२०११०५१०१५४९८ २०११०५१००८०२२	गंगालक्ष्मी सिवाकोटी	२२३०१७६८	१२०००
४	१ किस्ता	८	२००७०५१०१२४३६ २००७०११५१६९४८	हर्क माया माझी	२२७९०८८६१	१२०००
५	१ किस्ता	८	२०१२०३२४०२५२४ २०१२०३२४००२९६	भागिरथि पौडेल	२८२४७८९४	१२०००
६	१किस्ता	८	१९९९१२२९०९७८३ १९९९१२२९०९८१७	धनमाया सिवाकोटी	६९०५१७३९	१२०००
७	१ किस्ता	८	२०१२०१२२०३६५२ २०१२०१२२०३५२३	भिम बहादुर श्रेष्ठ	७६०३७२५	१२०००
८	१किस्ता	८	२०१२०१२४०२८५८ २०१२०१२४०२८६६	रत्नमाया आचार्य	७९६६५३४	१२०००
			जम्मा			१,१५,९२०।-

असुल गर्नुपर्ने	१,१५,९२०

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०८०/८१

कार्यालय र स्थान : कालिन्चोक गाउँपालिका, दोलखा , कालिन्चोक गाउँपालिका , दोलखा

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	नव राज ओली	२०७७-४-१	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	टिका राम ओली	२०७७-४-१	हाल सम्म कार्यरत

बेरुजु वर्गीकरण:

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
८२२,०९७.८८	११,०३६,०७८	६,५९६,८८८.०३	०	५०२,०००	२३७,०००
				प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.	१९,१९४,०६३.९१
				प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्र्यौट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.	०
				संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.	०
				लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.	१९,१९४,०६३.९१

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी		५२६५५७०७.६४	
आम्दानी		**खर्च**	
संघीय सरकारबाट अनुदान	३८९५२४८२०.६३	**चालु खर्च**	३७२२७४८९४.४५
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	५११०८४९६	**पूँजीगत खर्च**	१४८५८११८४.७२
राजश्व बाँडफाँट	९७११८७६६.८४	**वित्तीय/अन्य व्यवस्था**	१३७३४९९६०.७
आन्तरिक आय	५८८१४४३.९३		
अन्य आय	१४२२८५५१५.७८		
कुल आय	६८५९१९०४३.१८	**कुल खर्च**	६५८२०६०३९.८७
बाँकी मौज्दात		८०३६८७१०.९५	

अनुसूची - २

सुझाव

स्थानीय तहहरूद्वारा प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, सरल, सुलभ र गुणस्तरीय बनाई स्थानीय जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन यस स्थानीय तहले कानुन तथा नीति निर्माण, साधन स्रोतको प्रभावकारी परिचालन, विकास प्रशासन, राजस्व परिचालन, नियमित सेवा प्रवाह, आर्थिक प्रशासन लगायतका विषयमा तपसिल अनुसारका सुधार गर्नुपर्दछः

- वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम सम्बन्धित मार्गदर्शनमा तोकिएबमोजिम विनियोजनमा कुशलता, कार्यान्वयनमा दक्षता र अपेक्षित नतिजा प्राप्त हुने गरी बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्नुपर्दछ। कार्ययोजना तयार गरी विगतका आय बक्यौता असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन अनुसार मात्र पदाधिकारीलाई तोकिएको सुविधा व्यवस्था गर्नुपर्दछ। निर्वाचित हुने पद बाहेक राज्यकोषबाट तलव सुविधा बेहोर्ने गरी नियुक्त हुने सबै पदमा योग्यता र मापदण्ड तोकिनुपर्दछ ।
- स्थानीय सेवा ऐन र नियम अनुसार सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा सङ्गठन संरचना निर्माण गरी स्थायी पद सिर्जना, पद दर्ता र पदपूर्ति गरी कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ।
- भौगोलिक अवस्था, स्रोतको उपलब्धता, सेवा प्रवाहको अवस्थासमेतका आधारमा दरबन्दी पुनरावलोकन गरी जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ । पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरी कार्यसम्पादनमा प्रभावकारिता ल्याउन प्रशिक्षण तथा तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- अनुदान दिने विषय, क्षेत्र, वर्ग, समूहबारे कानुनबाट नै स्पष्ट गरी अन्तिम प्रयोगकर्तालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने गरी अनुदान प्रदान गर्नुपर्दछ । अति विपन्न र न्यून आय वर्गलाई सेवामा पहुँच दिन प्रदान गरिने सुविधा सोही वर्गमा पुगेको सुनिश्चित गर्न सो प्राप्त गर्नेको विवरण सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्दछ ।
- एउटै प्रकृतिको काममा समेत लागत अनुमान टुक्र्याई सोझै खरिद गर्ने, पूर्वानुमान गर्न सकिने अवस्थामा पनि लागत अनुमान यथार्थपरक तवरले तयार नगरी भेरिएसनबाट थप कार्य गराउने प्रवृत्तिमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- खरिद सम्झौताको निर्धारित समयमा ठेक्काको काम सम्पन्न गर्नुपर्दछ। म्याद थप कार्यलाई वस्तुनिष्ठ र तथ्यमा आधारित बनाउनुपर्दछ । निर्माण व्यवसायी वा उपभोक्ताबाट भएको निर्माण कार्यको विस्तृत विवरण देखिने गरी तोकिएको ढाँचामा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८(५) बमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक तथा सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्दछ।
- पालिकाले आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही मापदण्डका आधारमा आर्थिक सहायता वितरण गरी प्राप्त गर्नेको नाम सार्वजनिक गर्नुपर्दछ। त्यसैगरी अनुत्पादक र वितरणमुखी कार्यक्रममा गरिने खर्च घटाउनुपर्दछ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहका विद्यालयहरूमा प्रचलित नियमले तोकेअनुसार शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा शिक्षक संख्या कायम गरी बढी भएका शिक्षकहरू समायोजन गर्नुपर्दछ।
- एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा रहेका विद्यार्थी संख्याको आधारमा दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, पाठ्यपुस्तक र अन्य अनुदान रकम विद्यालयलाई निकासा दिनुपर्दछ ।
- पूर्व तयारीका कार्य सम्पन्न भएका आयोजनामा मात्र बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ। स्रोतको सुनिश्चितताबेगरका कार्यक्रम/आयोजनामा आगामी वर्षको लागि दायित्व सिर्जना गरी भुक्तानी बाँकी राख्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- कार्यालय तथा अस्पताल भवन, सडक, सिँचाइ, खानेपानी जस्ता आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा स्पेसिफिकेशनले तोकेको संख्यामा निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर परीक्षण गराउनुपर्दछ। साथै रनिङ्ग बिलसाथ गुणस्तर परीक्षण प्रतिवेदन संलग्न गरेर भुक्तानी दिनुपर्दछ।
- कृषि, पशु, सहकारी संस्था लगायतलाई विभिन्न प्रयोजनमा अनुदान उपलब्ध गराउँदा किसानको सूचीकरण, वर्गीकरण, परिचयपत्रको व्यवस्था गरी तीनै तहको समन्वयमा दोहोरो नपर्ने व्यवस्था गर्दै एकीकृत विद्युतीय अभिलेख राखी वितरण गर्नुपर्दछ। नाफामूलक संस्थालाई अनुदान वितरण गर्नु हुँदैन।

- सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) तथा विद्यमान सहकारी ऐन तथा नियमको आधारमा सहकारी संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गरी उक्त ऐन नियम अनुसार सञ्चालन भए नभएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि तयार गरी कार्यसम्पादनलाई मितव्ययी, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्नुपर्दछ। अन्तिम लेखापरीक्षण अगावै आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी सोबाट देखिएका बेहोरा जिम्मेवार व्यक्तिले फर्स्यौट गर्नुपर्दछ।
- वित्तीय अनुशासन कायम गर्न लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको सार्वजनिकीकरण तथा बेरुजु फर्स्यौटको कानुनी व्यवस्था एवं संयन्त्र तय गरिनुपर्दछ । लेखा समितिको कार्यसञ्चालन सम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरी सो समितिलाई प्रभावकारी बनाई बेरुजु फर्स्यौट कार्यलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्दछ।
- सरकारी पेश्की बाँकी रहेकालाई सार्वजनिक पदमा नियुक्ति नगर्ने तथा निर्वाचित हुने पदको हकमा उम्मेदवार हुन वञ्चित गर्ने एवं म्याद नाघेको पेश्कीको विवरण सार्वजनिक निकायले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिनभित्र सार्वजनिकीकरण गर्ने कानुनी व्यवस्था हुनुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा असुल गर्नुपर्ने बेरुजु कायम रहेकोमा सो फर्स्यौट नगरुञ्जेल वृत्ति विकासमा रोक्का गर्ने तथा नयाँ नियुक्ति नहुने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा बेरुजु कायम भएमा सो व्यक्तिलाई उक्त बेरुजुबारे समयमै जानकारी गराउनुपर्ने र जानकारी नगराउने कर्मचारी उपर विभागीय कारबाही गर्ने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- जिन्सी सामग्री, यन्त्र उपकरण तथा औजारहरु आवश्यकता र औचित्यका आधारमा खरिद गरी उपयोगको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । मौज्दातमा रहेका यन्त्र, उपकरण र औजार मर्मत सम्भार गरी उपयोग हुन नसक्ने अवस्था एकीन गरेर मात्र खरिद गर्नुपर्दछ ।
- जुनसुकै तरिकाले प्राप्त गरेको जिन्सी एवं सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (पाम्स) मा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २९ अनुसार कार्यालयको जनशक्तिले गर्न नसक्ने कामको लागि मात्र परामर्श सेवा खरिद गरी परामर्शदाता माथिको निर्भरता कम गर्नु पर्दछ । तयार गरिएका विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदनहरू क्रमिक रुपले कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।
- सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता लागि नागरिक सचेतना वृद्धि कार्यक्रम गर्नुका साथै नागरिकबाट पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ। समयको उपलव्धता एवं सेवा खरिद गर्ने सामर्थ्य सहितको सेवा प्रवाह तय गरिनुपर्दछ ।
- सेवाग्राही समेतको योगदानमा आधारित रही विभिन्न कोषको स्थापना भएकोमा यस्ता कोषको रकम खर्च गर्दा सेवाग्राहीको हित संरक्षण भएको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ ।
- पालिकामा निर्माणाधीन आधारभूत अस्पताल र कार्यालय भवन समयमै निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्दछ । पालिकामा सञ्चालित आधारभूत अस्पतालको कारोबारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन सुत्र प्रणाली बमोजिम गरी पालिकाको वित्तीय विवरणमा खुलासा गर्नुपर्दछ ।